Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $7.00 Metams
Užsieniuose $9.00
Brooklyne $8.00
KOPIJA 5c

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ---LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States.
427 Lorimer Street, Brooklyn 6, N. Y.
Telephone: Stagg 2-3878

No. 30 ★ ★ ★ Brooklyn, N. Y., Ketvirtadienis, Vasario-Feb. 5, 1948 ★ ★ ★ Metai XXXVIII. Dienraščio XXX.

Kvislai

Nereikia Bartis.
Nuduota Nekaltybė.
Darbininkai Pasijuokė.
Balsas Girioje.
Nepagalvojo ir Pasakė.
Rašo A. BIMBA

Merkinės Dzūkas ir M. smarkiai rašo kalbos reikalais. Jų straipsniuose daug sveiko proto ir išmintingų patarimų. Gal tik vieną nuodėmę jiems galiu primesti: jie rašo supykę. Kalbos reikalais nereikia bartis, taipgi nereikia rašyti suraukus kaktą. O ypatingai reikia vengti fanatizmo.

★ ★ ★

Niekas nesako, kad mes neturime bendrinės kalbos. Ją jau esame nusikalę. Argi taip šiandien rašo kalakutas, dzūkas ir žemaitis, kaip jie anais laikais kalbėdavo?

Bet taipgi nereikia už auksą imti viską, ką Lietuvoje profesoriai ir laikraštininkai yra iškepę. Štai paskaičiau tik vieną vienam Lietuvos laikraštyje straipsnį ir suradau tokius žodžius: "lyderis," "kultivuoja," "deklaruoja," "pretenduoja."

Tas tik parodo, kad ir pas juos kalba dar labai smarkiai tebešlubuoja.

Vis tiek aš manau, kad diskusijos kalbos reikalais yra labai geras daiktas.

★ ★ ★

Rochesterio vyskūpas Kearney sako: "Katalikų bažnyčia niekad neieškojo ir niekad neieškos polititiškos galios ir įtekmės šioje šalyje."

Kad tai tik grynai nuduota politinė nekaltybė, tai kiekvienas pradinės mokyklos vaikas žino. Jokia kita bažnyčia tiek nesimuša už galią ir įtekmę, kiek katalikų bažnyčia. Iš kiekvieno jos kunigų pamokslo trykšta politinė propaganda.

★ ★ ★

Anglijos užsienio reikalų sekretorius brolis Bevin yra transportacijos darbininkų unijos narys ir savo laiku buvęs jos žymus veikėjas. Bet paskutinių laikų įvykiais toj unijoj jis negali džiaugtis. Kai jis paskelbė karą komunistams Anglijoje ir visam pasaulyje, jo unijos nariai išsirinko aukštais pareigūnais net 8 komunistus.

Su Bevinu bėda bus tame, kad jis, iškilęs į ministrus imperialistinėje valstybėje, pamiršo darbininkus. Jis pamiršo, kad Anglijos darbininkai komunistus sprendžia ne pagal tai, ką Bevinas apie juos šneka, bet pagal tai, ką jie veikia unijose ir įmonėse.

★ ★ ★

Amerikos Lietuvyje rašo Chase ir reikalauja, kad Tėvynės Mylėtojų Draugija prisikeltų iš numirusių. Jis mano, kad negalimą galima padaryti. Žmogus nesupranta, kad jo visa srovė, kuri tą Draugiją pasiėmė ir seniai numarino, nieko bendro jau seniai nebeturi su knyga ir kultūra.

Chase ir dar vienas kitas žmogus sapnuoja apie Tėvynės Mylėtojų Draugijos praeitį, apie jos išleistas knygas. Bet sapnų neužtenka. Kad tokią Draugiją palaikyti, reikia tikėti progresu ir kultūra.

★ ★ ★

Kodėl taip gražiai sekasi Lietuvių Literatūros Draugijai? Todėl, kad visa pažangioji srovė tiki progresu ir kultūra. Ši draugija nesiremia vieno kito asmens gerais troškimais.

Chase gali dieną naktį šauktis į sąžinę fašistinės srovės, jo balsas pasiliks balsu girioje. Fašistinė srovė jokios sąžinės neturi. Jai rūpi ne progresas ir kultūra, bet pasipelnymas silpnadvasių tamsumu.

★ ★ ★

Draugas sako: Mohandas Gandhi buvo "didysis kovotojas dėl laisvės."

Čia Draugas sunkiai nusidėjo savo tikėjimui. Jo bažnyčios dvasiškija nepripažįsta garbės niekam, kas nėra katalikas. Visų kitų tikėjimų žmonės skelbiami suklydusiomis ąvelėmis, arba išdykusiais pragaro vaikais.

CHINIJOS KOMUNISTAI ATAKUOJA TAUTININKUS PAČIAME MUKDENE

Mukdenas Jau Žuvęs Čiangui, Sako Amerikonų Reporteris; Komunistai Užimsią ir Mandžūrijos Sostinę Čangčuną

Peiping, Chinija. — Amerikos piliečiai lėktuvais kraustosi iš Čangčuno, Mandžūrijos sostinės, ir užsidarė tenaitinis Jungtinių Valstijų konsulatas. Čangčunas jau seniai apsuptas chinų komunistų.

Komunistai puola Čiang Kai-šeko tautininkų armiją pačiuose Mukdeno priemiesčiuose bei pakraščiuose, kaip rašo tautininkų laikraščiai Nankinge. Komunistų radijas pranešė, kad jų kovūnai jau prie pat Mukdeno, didžiausio Mandžūrijos miesto. Čiang Kai-šeko valdininkai ir amerikonai skubotai nešdinasi lėktuvais iš Mukdeno.

Mukden. — Amerikinių Scripps-Howard laikraščių korespondent. Clyde Farnsworth sako, "Mukdenas jau žuvęs Chinijos tautininkams," nors jų valdžia savo pranešimuose mėgina paslėpti tą faktą. Chinų komunistai nukirto Čiang Kai-šeko tautininkams visus susisiekimus tarp Mandžurijos ir Chinijos, apart lėktuvų, kaip rašo tas korespondentas.

Associated Press praneša, apie eilę miestų, kuriuos komunistai užėmė arba apgulė Mukdeno srityje.

3,000,000 vokiečių darbininkų streikavo 24 valandas; protestavo prieš alkį anglų-amerikonų užimtoj vakarinėj Vokietijoj. Policija patruliavo gatves.

Graikų Partizanai Faktinai Perskėlė Graikiją Pusiau

Salonika, Graikija.— Amerikinis Scripps - Howard laikraščių korespondentas Parker La Moore rašo, jog partizanai jau beveik pusiau perskėlė Graikiją. Jie perkirto monarchistų valdžiai susisiekimus sausuma tarp sostinės Athenų ir Salonikos, dviejų svarbiausių Graikijos miestų. Monarchistai tik lėktuvais tegali susisiekti tarp Athenų ir Salonikos.

Athenai, Graikija. — 33 seimo nariai iš Peloponneso užreiškė, jog jie nustos rėmę valdžią, jeigu neišsluoš iš ten ginkluotus partizanus. Peloponnesas yra pietinis Graikijos pussalis.

Dabar partizanai užėmė svarbias pozicijas Helmos kalno apylinkėje šiauriniame Peloponnese. Paskutiniu laiku jie įsiveržė dar į kelis miestelius bei kaimus tenai. Monarchistų komanda garsinosi, kad vis išvejanti partizanus laukan. Bet seimo nariai iš Peloponneso mato ką kitą.

335,000 CALIFORNIJOS PILIEČIŲ PASIRAŠĖ UŽ HENRY WALLACE'Ą

Renkama Wallace'ui Parašai Ohio Valstijoj; Pažangūnai Privertė Mass. Valdžią Greičiau Gaminti Parašų Blankas

San Francisco. — Nepriklausomoji Progresyvių Partija Californijoj surinko jau 335,000 piliečių parašų Henriui A. Wallace'ui, kaip kandidatui į Jungtinių Valstijų prezidentus; ketina gauti dar 90,000 parašų iki vasario 26 d., kada turi būti baigtas parašų rinkimas, pagal valstijos įstatus.

Įstatymiškai reikia 270,000 užsiregistravusių piliečių parašų. Bet Progresyvių Partija pasiryžo gauti dar 155,000 daugiau virš reikalaujamo skaičiaus. Nes progresyviai žino, jog senųjų partijų politikieriai bandys tūlus parašus atmesti, kaip "netinkamus."

Columbus, Ohio. — Šioj valstijoj jau pradėta rinkti piliečių parašai Henriui A. Wallace'ui, kaip trečiosios partijos kandidatui prezidento vietai.

Mass. Politikieriai Priversti Nusileist dėl Parašų Wallace'ui

Boston. — Republikoniškoji Massachusetts valstijos valdžia buvo atsisakius išleisti pirm geg. 15 d. peticijų blankas piliečių parašams rinkti Henriui Wallace'ui, kaip trečiosios partijos kandidatui į Jungt. Valstijų prezidentus. Valstijos sekretorius Frederick Cook pasakojo, būk nesą pinigų tom blankom anksčiau pagaminti. Bet Wallace'o rėmėjai padarė gana stiprų spaudimą Mass. valdžiai, ir jinai, pagaliaus, sutiko išleisti tas blankas, kai tik Prezidentinis Wallace'o Komitetas pristatys vardus kandidato į viceprezident. ir rinkikų (elektorių) sąrašą. Jiems įregistruoti Mass. valstijoj reikia gauti 50,000 piliečių parašų.

Sovietų Seime Kritikuojami Apsileidimai Pramonėje

Maskva. — Finansiniai žinovai, kalbėdami Sovietų Aukščiausioje Taryboj (sovietiniame seime), kritikavo per didelį išlaidumą pramonės darbuose ir vietinėse valdybose. Jie sakė, dėl tūlų apsileidimų angl. pramonės tvarkyme pabrango anglis be reikalo. Buvo kritikuojama ir per lėtas gyvenamųjų namų statymas Leningrade ir kitose vietose.

Federalis Teismas Uždraudė Deportuot Lietuvišką Ateivį

South Bend, Indiana. — Jungtinių Valstijų generalis prokuroras reikalavo atimt pilietybę ateiviui iš Lietuvos Antanui Jay ir deportuot iš Amerikos. Federalis apskrities teismas atmetė reikalavimą. Gen. prokuroras buvo įsakęs deportuot Antaną Jay 1935 m., kaip nepilietį Komunistų partijos narį. Paskui Antanas gavo pilietybės popieras; ir dabar teismas nesutiko jas atimti.

Senatoriai Atmeta Mėsos Racionavimą

Washington. — Antrinis senato komitetas 3 balsais prieš 2 atmetė siūlymą, kad valdžia pagamintų planus dėl mėsos racionavimo be kainų nustatymo. Suprantama, kad ir pilnasis senato komitetas atmes be kokį verstiną mėsos racionavimą.

Kur Kariniai Daktarai Šaudo Sužeistuosius

Janina, Graikija.— Amerikonas United Press korespondentas Dan Thrapp pats matė ir girdėjo, kai monarchistų armijos daktaras nušovė skaudžiai sužeistą partizaną. (Monarchistams tarnauja daug nacių profesionalų.)

Liuterių Bažnyčios Vadas Užtaria Nacius

Frankfurt, Vokietija. — Pagarsėjęs liuterių kunigas Martin Niemoeller smerkė amerikonus už bandymus nunacinti vokiečius. Anot Niemoellerio, nunacinimo politika, esą, kursto neapykantą. Jis, pirmininkas liuterių bažnyčių Hessen-Nassau srityje, uždraudė kitiems kunigams remti nunacinimą. — O karo metu kun. Niemoeller buvo garbinamas Amerikoj ir Anglijoj, kaip Hitlerio "priešas."

ŠALČIAI STABDO DARBUS

Chicago. — Dėl geso ir kitokio kūro stokos šalčiuose tapo laikinai sustabdyti darbai trims šimtams tūkstančių darbininkų į rytus nuo Mississippi upės.

AMERIKA ATMETĖ SOVIETŲ PROTESTĄ DĖL KARINĖS BAZĖS

Washington. — Amerika atmetė Sovietų protestą dėl to, kad amerikonai atsteigia sau karinę lėktuvų bazę Mellahoj, Tripolio apylinkėj, buvusioj Italijos kolonijoj Libijoj. Amerika sako, jog laikinis tos bazės atkūrimas, "nelaužo taikos sutarties su Italija."

Roma. — Italijos valdžia areštavo 36 streikų vadus Sicilijoj.

D. FEDERACIJA KVIEČIA EX-SENATORIŲ WHEELERĮ KAIP POLITINĮ VADĄ

Miami, Fla. — Amerikos Darbo Federacijos vykdomoji taryba pakvietė demokratą buvusį senatorių Burtoną K. Wheelerį vadovaut politiniam vajui rinkimuose prieš tuos kongreso narius, kurie rėmė Tafto-Hartley'o bilių. Federacijos taryba siūlo Wheeleriui už tai $20,000 algos per metus. Federacija planuoja sukelti 8 milionų dolerių fondą savo Politinės Apšvietos Sąjungai, kad rinkimuose sumuštų visus rėmėjus priešunijinio Tafto-Hartley'o įstatymo.

(Wheeleris dar nedavė atsakymo, ar jis priims tą pasiūlymą. Jis nepilnai sutinkąs su Federacijos reikalavimu sumušti visus Tafto - Hartley'o įstatymo rėmėjus. Be to, Wheeleris negalįs taip šimtaprocentiniai remti Marshallo planą, kaip Federacijos vadai jį remia.

(Būdamas senatorium, Wheeleris ragino nesikišt karan prieš Vokietiją.)

Naciški Jugoslavai Padeda Arabam prieš Žydus

Beirut, Lebanon. — 25 jugoslavai, pirmiau tarnavusieji pronaciškoj kariuomenėje, dabar įstojo į arabų armiją karui prieš Palestinos žydus. Tie fašistiniai jugoslavai atplaukė iš Francijos.

Vokietija. — Fritz Kuhn, buvęs Amerikos nacių vadas, pabėgo iš koncentracijos stovyklos, esamos amerikonų globoje.

PARTIZANAI PALIUOSUOS LIBERALĄ GRAIKIJOS SEIMO NARĮ

Athenai. — Graikų partizanai buvo suėmę liberalą Graikijos seimo narį Luką Kutsopetalą. Demokratinės partizanų valdžios teisdarystės ministras M. Porfyrogenis per radiją žadėjo paliuosuot Kutsopetalą, kuris yra senas ir nori, kad graikai liautųsi tarp savęs kariavę ir kad susitaikytų.

ORAS,— Būsią lietaus.

Leidžiama Amerikai Ilgiau Vartot Azorų Lėktuvų Bazę

Lisbon, Portugalija. — Portugalijos valdžia leido Amerikai dar 3 iki 5 metų naudoti Lagens karinių lėktuvų aikštę Azorų salose. Ta aikštė reikalinga staptelėjimams amerikinių lėktuvų, skraidančių į Vokietiją, Italiją, Graikiją, Turkiją ir kit. Vidur. Rytų kraštus. Lagens aikštė buvo amerikonų įrengta karo metu. Senoji sutartis dėl tos aikštės išsibaigė pernai gruodžio 2 d.

Nusigandę Amerikonai Šanghajuj, Chinijoj

Šanghai, Chinija. — Čia taip smarkėja bruzdėjimas prieš Čiang Kai-šeko valdžią, kad amerikonai jau bėga iš Šanghajaus. Susikirtime tarp policijos ir streikierių trys darbininkės nušautos; sužeista 70 darbininkų ir 40 policininkų. Valdžia grūmoja karo stoviu.

7 KOMUNISTAI IŠRINKTI Į ANGLŲ UNIJOS CENTRĄ

London. — Į Važiuotės Unijos Darbininkų tarybą tapo išrinkti 7 komunistai, nepaisant, kad oficialiai Bevino socialistai smarkiai agitavo prieš komunistus. Tai didžiausia anglų unija.

Varšava.— Atvyko Suomijos delegatai dėl prekybos su Lenkija.

Įkalinti Dar 139 Graikų Demokratai

Athenai, Graikija. — Monarchistų žandarai suėmė dar 139 graikų demokratus Lamijos srityj. 25 jų bus atiduoti karo teismui; jiems gręsia sušaudymas. Jie kaltinami už partizanų rėmimą prieš monarchistus ir už pritarimą demokratinei valdžiai šiaurinėj Graikijoj.

Georgia Gubernatorius Nestabdo Ku Klux Klano

Swainsboro, Ga. — Apie 200 apsimaskavusių kukluksų pastatė didelį kryžių čia ties miesto rūmais ir sudegino jį. Tokia ceremonija jie grūmojo negrams. Sąjunga prieš nacius prašė Georgijos gubernatorių M. E. Thompsoną neleisti fašistiniam Klanui demonstruoti. Gubernatorius atmetė prašymą. Miesto majoras nestabdė kuklukų parado.

ISPANIJOJ NUŽUDYTA 12 PARTIZANŲ

Madrid. — Franko fašistų valdžia skelbia, kad jų žandarai nušovę 15 partizanų Asturijos provincijoj, šiaurinėj Ispanijoj.

Lille, Francija. — Susidūrime tarp dešiniųjų ir vadinamų kairiųjų darbininkų sužeista 15 žmonių.

KONGRESAS GERINA PARAMĄ VETERANAM STUDENTAM

Washington. — Kongreso atstovų rūmas 370 balsų prieš 6 nutarė pakelti mėnesinę paramą veteranams kolegijos studentams— pavieniams iki $75, vedusiems ir turintiems vieną kūdikį iki $105, o turintiems du ar daugiau kūdikių iki $120. Veteranai pavieniai studentai iki šiol gavo po $65 per mėnesį, o vedusieji $90, vis tiek ar jie turėtų vaikų ar ne.

Kongresmanai sykiu užgyrė sumanymą naudai veteranų, kurie lavinasi darbo arba amato, gaudami iš algą iš samdytojo. Nors tokiems veteranams paliekama ta pati valdžios parama — $65 pavieniui ir $90 vedusiam, tačiaus pavieniui leidžiama, be to, dar gauti iš samdytojo algos iki $185 per mėnesį, vedusiam bevaikiui $235, o turinčiam vieną ar daugiau vaikų iki $260.

Senatas pirmiau užgyrė bilių su mažesniais pagerinimais tokiem veteranam. Taigi kongresmanų ir senatorių tarimai dar turės būti suderinti.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Every day except Sundays and Holidays
Established April 5, 1911
427 LORIMER STREET, BROOKLYN 6, N. Y. —:— Tel. STagg 2-3878

President, GEORGE KURAITIS; Secr.-Treasurer, NICK PAKALNIŠKIS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	$7.00	Canada and Brazil, per year	$8.00
United States, per 6 months	$3.75	Canada and Brazil, 6 months	$4.00
Brooklyn, N. Y., per year	$8.00	Foreign countries, per year	$9.00
Brooklyn, N. Y., per 6 months	$4.00	Foreign countries, 6 months	$4.50

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Nauji Pažadėjimai--Nauji Suvylimai

Prezidentas Trumanas vėl patiekė Kongresui naują programą. Jis joje daug ko reikalauja ir daug ką žada Amerikos žmonėms. Jo ši programa liečia Amerikos žmonių civilines teises. Jis nori, kad būtų išleistas federalinis įstatymas prieš linčiavimą negrų pietinėse valstijose, taipgi praplėsta balsavimo teisė, panaikinant tose pačiose valstijose mokesčius už teisę balsuoti. Jis taipgi siūlo panaikinti diskriminaciją darbuose.

Viskas skamba gerai ir gražiai. Bet kodėl prezidentas Trumanas nė žodeliu nepasmerkia savo partijos, kuri tose valstijose yra įvedus fašistinę diktatūrą, atėmus balsavimo teisę milijonams žmonių? Vadinasi, prezidentas tyli apie kaltininkus esamosios padėties. Tai reiškia, kad jis pats netiki ta programa, kurią patiekė. Jis nežada rimtai kovoti už patiektąją programą.

Tai jau nebe pirmas sykis prezidentas išstoja su gerais pasiūlymais. Esame girdėję skambių frazių apie žmonių teises ir praeityje. Bet visos tos frazės arba pažadai buvo padėti ir užrakinti. Toks likimas laukia ir šios prezidento programos.

Šiemet rinkimai. Visi politikieriai skambiai kalba ir daug žada piliečiams. Neatsilieka nė prezidentas.

Ypatingai "repubdemus" politikierius išbudino Henry Wallace kandidatūra ir trečiosios partijos sąjudis. Jeigu paprastai prieš tokius rinkimus senųjų partijų šulai prižadėdavo kalnus reformų, tai dabar jie tuos pažadus padvigubins. Reikia, mat, kad žmonės pamirštų jų darbus ir tikėtų jų prižadais.

Taksų Našta ir Rinkimai

Kongreso Atstovų Butas nepaklausė vyriausybės prašymo ir nutarė numažinti taksus $6,500,000,000. Dabar tą patį reikalą svarstys Senatas. Atstovų Bute už taksų numažinimą balsavo republikonai ir 63 demokratai. Tai daugiau, negu du trečdaliai, kurie yra reikalingi biliaus pravedimui be prezidento parašo. Bet Senate nesitikima tokios didelės daugumos. Manoma, kad Senate nesusidarys dviejų trečdalių dauguma. Vadinasi, jeigu prezidentas bilių vetuotų, Senate nepraeitų. Todėl kalbama, kad Atstovų Buto bilius bus apkarpytas, taksų numažinimas bus numažintas, kad laimėjus Senate dalį demokratų senatorių sudarymui dviejų trečdalių balsų.

Be to, nereikia manyti, kad šis sumažinimas, jeigu ir būtų abiejų butų užgirtas, jau šiemet bepalengvintų žmonėms taksų naštos. Šis sumažinimas įeitų galion tiktai pradžioje 1949 metų ir būtų už 1948 metus. Už pereitus, tai yra, už 1947 metus turėsime mokėti tokius nesvietiškus taksus, kokius mokėjome karo metu!

Išeidami su taksų biliumi republikonai jaučiasi uždavę smūgį prezidento Trumano partijai. Jie žino, kaip žmonės laukia taksų numažinimo. Jie žino, kaip puiki jiems proga dabar prieš rinkimus žmonėms pasigerinti. Tai ne iš įsitikinimo ir geraširidiškumo reakciniai republikonai žada "dovanoti" žmonėms šešis ir pusę bilijono dolerių. Tuo žygiu jie tikisi laimėti balsus savo kandidatams.

Pats taksų numažinimas nėra toks, kokio reikalauja Wallace ir trečioji partija. Republikonų numažinimu pasinaudos didžiosios korporacijos. Taksai numažinami visiems — nuo apačios iki viršaus. Jeigu numažinimas darbo šeimai, kuri turi įplaukų iki dviejų trijų tūkstančių dolerių, atneš desėtką kitą dolerių, tai bilijoninėms korporacijoms suteiks desėtkus milijonų dolerių! Tokiuo numažinimu daugiausia laimės tie, kurie daugiausia turi ir daugiausia ištesi.

Pažangioji visuomenė reikalauja, kad taksai būtų suversti ant pečių tų, kurie daugiausia ištesi ir gali užmokėti. Darbininkų šeimos su mažomis įplaukomis turi būti visiškai nuo taksų mokėjimo paliuosuotos. Tiktai tokia taksų sistema būtų teisinga. Bet tokiai sistemai priešingi tiek republikonai, tiek demokratai.

Sovietų Protesto Notos

Paskutinėmis dienomis Tarybų Sąjunga pasveikino mūsų vyriausybę keliomis protesto notomis. Sovietai protestuoja prieš mūsų karinio laivyno misijas Italijos pakraščiuose ir prieš mūsų įsteigimą karinės lėktuvų bazės buvusioj Italijos kolonijoje Tripolitanijoje. O paskiausia protesto nota liečia Iraną. Notoje sakoma, kad Amerikos karininkai jau seniai organizuoja, lavina ir stiprina Irano armiją, kad visą kraštą jie militarizuoja, kad Irane kuria karines bazes. Prieš ką? Irano sienos susieina su Tarybų Sąjungos sienomis. Aišku, prieš ką Iranas militariškai ruošiamas.

Mūsų vyriausybė atsako, kad mes turime teisę daryti tai, ką mes darome. Mes jokių įstatymų nesulaužome, nes mes ten veikiame su pritarimu tų kraštų valdžių. Italijos vandenyse mūsų kariniai laivai plaukioja, nes Italijos valdžia mus pakvietė. Tripolitanijoje mes įsteigėme lėktuvams bazę, nes Britanija mums leido. Irane mes turime karinę misiją, nes Irano valdžia mus prašė!

Taip mus kaltina, taip mes pasiteisiname. Bet ar tuomi šie incidentai pasibaigs? Niekas tuo netiki. Spėjama, kad tuos protestus greitoje ateityje Sovietai iškels Jungtinėse Tautose — gal Saugumo Taryboje, o gal Jungtinių Tautų Asamblėjos susirinkime. Ten gi Amerikos pasekėjai sudaro didelę daugumą. Tai buvo įrodyta paskutinėse dviejose Asamblėjos sesijose. Todėl, aišku, mūsų vyriausybė Jungtinių Tautų nebijo.

Tai visa tiesa. Bet kur link tas veda? Prie gero negali vesti. Tarptautinė padėtis toliau prastėja, prieštaravimai toliau plėtojasi, susikirtimai toliau aštrėja.

Tai labai patinka naujo karo kurstytojams. Bet negali patikti ir nepatinka Amerikos žmonėms, kurie nuoširdžiai trokšta pasaulyje taikos ir ramybės.

Kalbos ir Rašybos Reikalais

Kas Yra Ta Bendrinė Kalba? Kada ir Kaip Ji Atsirado?

Tūli mūsų kalbos diskusantai bando užginčyti bendrinės kalbos ir net paties pavadinimo "bendrinė kalba" esmę, lyg bus išleistas Lietuvoj Balčikonio bendrinės lietuvių kalbos žodynas.

Kad nereikėtų bereikalingai ginčytis, leiskime šiuo reikalu pakalbėti vienam iš Lietuvos kalbininkų, buvusiam vienu iš 1935 m. Lietuvoje leisto lietuvių kalbai skirto laikraštuko "Gimtoji Kalba" redaktorių, Pr. Skardžiui. Žemiau, žymiai sutrumpinęs, paduodu jo straipsnį iš minimojo laikraštuko. Straipsnis parodo, kada ir kaip pradėjo formuotis bendrinė lietuvių kalba ir kada pats pavadinimas "bendrinė kalba" buvo pradėtas vartoti.

Jame, betgi, skaitytojas pastebės, kad kai kurie tada jų siūlytieji ir vartotieji dalykai lietuvių kalboj-rašyboj neprigijo. Pav., "Gimtoji Kalba" vartojo priešdėlį "in" (inmanoma), kurio vietoj dabar vartojamas "į" (įmanoma); priebalsę "g," kur ji girdima kaip "k" (augštaičiai); balsę "y," kur dabar vartojama "i" ("savaime kilo klausymas," kuomet šis daiktavardis yra kilęs iš veiksmažodžio bendraties klausti, o ne klausyti). Taipgi skaitytojas pastebės jau nevartojamų senienų ir Pr. Skardžiaus pacituotame 1901 metų Jablonskio rašte. Pavyzdžiui, "Teip" (dabar bendrinėj kalboj rašoma "taip"), "juog" (dabar— "jog").

Merkinės Dzūkas.

★

BENDRINĖ KALBA IR JOS RŪŠYS

Pats bendrinės kalbos pavadinimas yra dar visai naujas dalykas, mano pradėtas vartoti tik 1927 metais balandžio mėnesį "Švietimo Darbo" IV-me numeryje, todėl kaikam gali jis pasirodyti nevisai aiškus ir inmanomas. Kad tai paaiškėtų, pirma panagrinėkime dabartinės rašomosios kalbos sąvoką ir jos dabartinį supratimą.

Dabar rašomąja kalba laikome tą kalbą, kuri yra vartojama visų lietuvių augštaičių bei žemaičių, ir yra pagrįsta pietiečių vakariečių augštaičių tarme. Jos vyriausias kodifikuotojas yra Jonas Jablonskis (Petras Kriaušaitis arba Rygiškių Jonas), kuris savo programinę pažiūrą in tą kalbą yra 1901 metais išdėstęs savo "Lietuviškosios kalbos gramatikos" prakalboje šiais žodžiais.

"Mūsų tautos žmonės ne visur vienaip kalba: mūsų kalba nuo senų-senovės suskydo į kelias tarmes, o tos tarmės— į daugybę tarmelių. Kitą-kart rašomoje kalboje buvo iškilus aikštėn rytiečių tarmė; vėliau daugiausia dirbdavo žemaičių rašytojai; Prūsų Lietuvos raštuose—bus jau su viršum šimtas metų—vartojama savotiška, Prūsų lietuvių tarmė; paskutinį laiką ėmė rašyti daugybė žmonių 'suvalkietiškai,' beveik taip, kaip rašoma Prūsų lietuvių raštuose.— Rašomosios kalbos tiesas visuomet įgija kokia-norint viena tarmė; kitos tarmės priduoda jai tiktai savo geriausius mažmožius, tuos grūdelius, kuriе rašomoje tarmėje dėl kokios-nors priežasties yra išnykę, nebevartojami. Jei rašomoje tarmėje stinga kokio žodžio, kuris yra žinomas tiktai iš kitų tarmių, rašytojas turi vartoti tą žodį, vistiek kame jį razdamas; jei raštų tarmėje nėra kokių tikrai lietuviškų reiškinių, vartojamų kitose tarmėse, rašytojas privalo naudotis iš kitų tarmių; jei rašytojui yra žinoma, kad jo vartojamas žodis beveik visur kitaip suprantamas, jis turi kiek galėdamas taikintis prie skaitytojų ir visada rūpintis, kad jį suprastų daugumas. Teip pasielgiant su kitomis tarmėmis ir rašant 'viena' tarme, galima bus tikėtis, juog raštų tarmė bus suprantama skaitytojams ir įgis visas 'rašomosios kalbos' tiesas."

Tuo būdu J. Jablonskio pastangomis ir rūpesčiu galutinai susiformavo dabartinė mūsų rašomoji kalba, kuri dabar visų yra oficialiai pripažinta ir vartojama. Sakau "galutinai susiformavo," nes pats J. Jablonskis tos kalbos naujai nesudarė, ją jau buvo pradėję vartoti aušrininkai, bet jis pirmasis ėmė ją sisteminti, iš tam tikros kalbinės programos tvarkyti ir normuoti. Dėl to J. Jablonskis dabar dažnai ne be reikalo yra vadinamas rašomosios kalbos tėvu.

Bet šita J. Jablonskio sunormuotoji kalba iš tikrųjų tėra tik rašomoji, t. y. tokia, kurią mes tik rašydami savo raštuose vartojame. Tai kalbai dabar daugiausia yra sudaroma visokių taisyklių, kuriomis turi būti mokamai vartojami tik **parašyti** žodžiai. Bet kaip tų parašytų žodžių garsai ir visi žodžiai turi būti tariami, koks tarimas turi būti pripažintas pavyzdiniu visai Lietuvai, nedaug kas tesirūpina. Net ir tas pat J. Jablonskis, vadinamasis rašomosios kalbos tėvas, apie bendrinę tartį savo antrojo leidimo lietuvių kalbos gramatikoje rašo labai maža — tik kelis puslapius, ir tuos nepilnus.

Dėl to tad dabar yra reikalas pradėti iš pagrindų tvarkyti mūsų šnekamąją kalbą. O kad tai būtų galima sėkmingiau daryti, visų pirma reikia nustatyti ir tinkamai sutvarkyti norminę tartį, kuri, kaip ir rašyba, tiktų visiems lietuviams, kitaip sakant — reikia galutinai sunormuoti bendrinę šnekamąją kalbą, kuri tiktų visai Lietuvos visuomenei tarpusavyje žodžiu susikalbėti.

Rašomoji kalba savo esme yra visiškai skirtinga nuo šnekamosios kalbos. Bet viena ir kita iš jų yra vartojama tam pačiam reikalui — bendram tarpusavio susižinojimui, t. y. jos abidvi yra subordinuotos vienam tikslui. Dėl to tas abidvi visiškai skirtingas kalbas galima vadinti vienu bendru vardu — **bendrine kalba.** Čia būdvardis **"bendrinė"** yra suprantamas rūšine reikšme; plg. **bendrinė** pieva, t. y. bendrai pjaunama pieva, bendra visų nuosavybė. Šituo kalbiniu polinkiu reikia suprasti ir bendrinę kalbą, būtent—bendrinė lietuvių kalba yra bendrai visų lietuvių vartojamoji kalba.

Bet čia tuojau gali kilti klausymas: juk dabartinė, kad ir šitaip suprantama, bendrinė kalba yra paremta vakariečių augštaičių tarme, dėl to ji yra ne visiems, tik vakariečiams bendra. Tačiau toks samprotavimas nėra teisingas; jeigu bendrinę kalbą sudarome vakariečių augštaičių tarmės pagrindu, tai dar nereiškia, kad ji turi visiškai sutapti su ta tarme. Ne, bendrinės kalbos pagrindu, kad ji būtų vienodesnė, imame būdingąsias ne visų, bet vienos, šiuo atveju vakariečių augštaičių, tarmės, fonetikos ir gal dar žodžių kaitybos ypatybes, o žodžių daryboje, sintaksėje ir žodyne paliekame tarmėms laisvesnį kelią į bendrinę kalbą. Be to, ir pačių vakariečių tarmės ypatybės ne visos yra imamos bendrinės kalbos pagrindu: tos iš jų, kurios tėra būdingos tik vietinėms vakariečių augštaičių šnektoms, o daugeliui kitų tarmių yra svetimos, nėra vartojamos ir bendrinėje kalboje. Pav., zanavykai su kapsais vietomis sako **grėčiau, jagu,** bet visiems kitiems lietuviams tos lytys yra visai svetimos, nekarakteringos, todėl jos ir bendrinėje kalboje nevartojamos. Arba štai vakariečiai siekimo aplinkybei žymėti labai dažnai vartoja galininką kilmininko vietoje, pav., reikia eiti **mėšlą vežti** ir kt. Bet lietuvių kalbai, kaip linksnių istorija ir vartosena rodo, būdingesnis čia yra kilmininkas, todėl bendrinėje kalboje jis dabar ir linkstama vartoti, pav.: reikia eiti **mėšlo vežti.** Ir tt.

Tuo būdu bendrinė kalba, kad ir vakariečių augštaičių tarme remiama, visiškai nesutampa su ta tarme: ji iš tikrųjų pasilieka visiškai savaiminga, atskira kalba, su savotiškomis savo žodyno ir žodžių darybos, garsyno ir žodžių samplaikų savybėmis; jos būdinga žymė yra bendrybės, kurios artimesnės yra platesnei visuomenei. Dėl to bendrinė kalba yra ne vienų vakariečių augštaičių nuosavybė, bet visų lietuvių: ji visiems tinka tarpusavyje susižinoti, todėl jos visi turi mokytis, net ir vakariečiai augštaičiai.

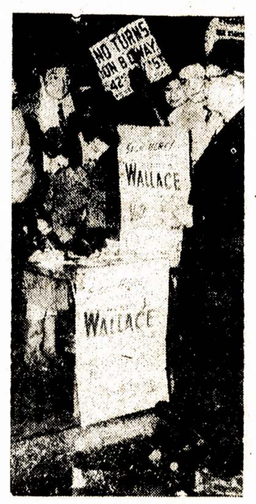

Žymus New Yorko veikėjas ir Miesto Tarybos narys Eugene Connolly stovi New Yorko Times aikštėje ir renka parašus už Henry Wallace'o kandidatūrą į Jungtinių Valstijų prezidentus.

D. FEDERACIJOS VADAI PRIEŠ WALLACE

Miami, Fla. — Amerikos Darbo Federacijos vykdomoji taryba vienbalsiai atmetė Henry A. Wallace'ą, kaip kandidatą į prezidentus, ir jo vadovaujamąją trečiąją partiją. Federacijos vadai sakė, kad Wallace esąs "komunistų gynėjas".

PARAŠAI WALLACE'UI

Ohio valstijoj taip pat renkami piliečių parašai Henriui Wallace'ui, kaip trečios partijos kandidatui į prezidentus.

Teisybė Apie Lietuvos Dailininkų Gyvenimą

Rašo **Profesorius Antanas Gudaitis**

Kalbant apie Lietuvos dailininkų gyvenimą ir darbą, visų pirma, turiu supažindinti su tuo, kaip atsikuria ir išplečia savo darbą Vilniaus Valstybinis Dailės Institutas.

Valstybiniam Dailės Institutui vokiečių okupacijos metu, ypač hitlerininkams išbėgant iš Vilniaus, fašistai padarė labai didelių nuostolių. Vokiškieji okupantai, kurie buvo uždarę Institutą dar 1943-čiais metais, degino ir sprogdino Lietuvos ūkio ir kultūros įstaigas. Nuo šių sprogdinimų Dailės Institutas turėjo milžiniškų nuostolių. Pastatas pasiliko be stogo, be langų; brangios mokslo priemonės, kaip klasikinių skulptūrų gipsinės kopijos ir daugelis kitų mokslo priemonių liko sunaikinta arba labai apgadinta. Kuomet Tarybinė Armija išvadavo miestą, pradėjo rinktis karo audros išblaškyti po visą kraštą buvusieji Vilniaus Dailės Akademijos dėstytojai ir studentai.

Jau 1944-tų metų rudenį susirinkus buvusiems Vilniaus Dailės Akademijos dėstytojams Vienožinskiui, Mikėnui, Aleksandravičiui, Bulakai, Kuzminskui ir kitiems, o taip pat prisidėjus grįžusiems iš evakuacijos Tarybų Sąjungoje dailininkams Jurkūnui, Trečiokaitei ir susirinkus išblaškytiems studentams, prasidėjo pirmieji pokariniai, tarybiniai mokslo metai Vilniaus Valstybiniame Dailės Institute. Jie buvo sunkūs, bet Tarybų Lietuvos Vyriausybės, kurios meno ir kultūros reikalams skyrė visuomet ypatingą dėmesį, padedami, mokslo personalas ir studentai, su nepaprasta energija, ėmėsi patalpų atstatymo ir remonto, apnaikintų mokslo priemonių atstatymo bei naujų sukūrimo darbo. Buvo imtasi ne tik atstatymo, bet ir instituto praplėtimo darbo.

Jums gerai žinoma, kad Vilnius yra ir buvo ne tik Lietuvos kultūros centras, bet taip pat turi didelį kiekį pasaulinės reikšmės architektūros paminklų. Todėl buvo nutarta prie Vilniaus Dailės Instituto organizuoti architektūros fakultetą, kad jaunoji architektų karta galėtų išaugti betarpiškoje esamų architektūros paminklų įtakoje ir juos iš arti studijuoti.

Šiandien Vilniaus Valstybinis Dailės Institutas yra išaugęs į didelę meno mokslo ir mokymo įstaigą, kokios iki šiol Lietuvoje dar nebuvo.

Institute yra keturi fakultetai: tapybos, skulptūros, grafikos ir architektūros su vienuolika katedrų: marksizmo - leninizmo, tapybos, grafikos, skulptūros, architektūros, kompozicijos ir projektavimo, meno istorijos, rusų kalbos ir literatūros, fizinio parengimo, piešimo, inžinieriniai— statybinių disciplinų, inžinieriniai — matematinių disciplinų. Institute yra stambi biblioteka, eilė kabinetų ir laboratorijų. Sukurta mokslinė vasaros bazė Pavilnyje, kur studentai vasaros mėnesiais atlieka kūrybinę praktiką, studijuodami peizažą. Tapybos fakultete dirba trys specialinės dirbtuvės: figūrinės tapybos, peizažinės tapybos ir teatralinės tapybos.

Lyginant su prieškariniais metais, mokslo personalo ir studentų skaičius Institute išaugo dvigubai. Šiuo metu Institutą lanko 160 studentų. Pridėjus dar Kauno Taikomosios ir Dekoratyvinės Dailės Instituto studentus, ir Kauno Vidurinės Dailės Mokyklos mokinius (kurių yra daugiau kaip šimtas) ir palyginus šį skaičių su buržuazinės Lietuvos vienintelės Kauno Meno Mokyklos moksleivių skaičiumi, kurie niekuomet neprašokdavo šimto, tai matyti, kad dabar Tarybų Lietuvoje meno besimokinančio jaunimo skaičius yra padidėjęs penkis kartus.

Pagrindinio mokslo personalo Vilniaus Dailės Institute yra apie 40, kurių tarpe žinomos meno ir architektūros pajėgos: Vytautas Jurkūnas (kuris yra instit. direktorius), skulptoriai Petras Aleksandravičius, Rapolas Jakimavičius, tapytojai Vytautas Mackevičius, Vytautas Palaima (kurie veda teatralinės tapybos studiją), grafikai Mečislovas Bulaka ir Jonas Kuzminskis, architektai Jonas Kumpis, Budreika, Lapšys. Architektūros fakultete aukštąją matematiką skaito Vilniaus Universiteto rektorius profesorius Žemaitis. Meno istorijos katedroj skaito profesorius Karsavinas, profesorius Galaunė, Jurginis ir kiti.

Į instituto darbą įsijungė visa eilė žinomų dailininkų, kaip Vaineikytė, skulptorius Napoleonas Petrulis, Algirdas Petrulis ir jaunųjų dailininkų: Motiejūnas, Mingilaitė, Margašilskis, Uogintas ir kiti.

Po Tarybinės Armijos Lietuvos išvadavimo, institutas išleido dvi diplominių laidas, kurie savo diplominiuose darbuose ėmėsi pavaizduoti vokiškųjų okupantų padarytus Lietuvoje žiaurumus ir penkmečio vykdomus sugriauto krašto atstatymo darbus.

Instituto mokslo personalui yra sudarytos kuo palankiausios sąlygos kūrybiniam darbui dirbti. Todėl po Lietuvos išvadavimo, institute dirbą dailininkai yra sukūrę stambių meno kūrinių, vaizduojančių Tarybinės Lietuvos atstatymą, tarybinį kaimą ir krašto gamtos grožį. Šie kūriniai išstatomi kasmet ruošiamose dailės parodose Vilniuje ir Kaune. Šiemet gausus būrys Lietuvos dailininkų, tarp jų ir Vilniaus Dailės Instituto bendradarbių, dalyvauja su savo kūriniais Visasąjungėje dailės parodoje Maskvoje, kuri ruošiama Didžiosios Spalio revoliucijos trisdešimties metų sukaktuvėms paminėti.

Visi esą už Lietuvos ribų dailininkai, kurie nori dirbti vokiečių sugriautos mūsų tėvynės Lietuvos atstatymui — gali ir turi grįžti į savo kraštą.

Sąlygos kūrybiniam darbui Lietuvoje dabar kuo puikiausios ir lietuviams — dailininkams nėra ko blaškytis po svetimus kraštus, kai Lietuvoje juos laukia garbingas darbas prisidedant prie savo tautos kultūros suklestėjimo.

Iki pasimatymo Lietuvoj!

PHILADELPHIA, PA.

Dainuos Senai Laukiama Konstancija Menkeliunaitė

Vasario 25 d. — trečiadienį, LLD 10 kuopa rengia Menkeliūnaitės pasitikimui gražų koncertą, Lietuvių Muzikališkoje Salėje, 2715 E. Allegheny Ave., Philadelphia, Pa. Šiame koncerte dalyvaus ir Lyros Choras. Pradžia 7:30 val. vak.

Philadelphijos publika atsimena Konstancijos dainų melodijas, kuri linksmino, juokino mus lietuviška daina. Per 10 metų, tarytum mes ją pamiršom, bet štai pastaruoju laiku jinai sugrįžo iš Italijos su didžiu noru pasimatyti su mumis ir vėl palinksminti lietuviška daina dar labiau ištobulintu balsu. LMS sekretorius drg. V. B., rašydamas laišką prisimena, jau girdėjo ją dainuojant su daug geresniu, ištobulintu balsu.

Pastaraisiais metais Philadelphijos visuomenė neturėjo progos išgirsti panašių dainininkių, nes jų trūksta, o kitos neprieinamos. Visų mūsų lietuvių, gyvenančių Philadelphijoj ir jos apylinkėj, yra pareiga ją garsinti, kviesti lietuvius ir bendrai meno mylėtojus nepraleisti šios progos. Į lietuvišką salę privažiavimas patogus.

Tikietai plačiai bus skleidžiami.

Judis "The GREAT GLINKA"

Vasario 6, 7, 8 ir 12, 13, 14, 15, rodys Poplar Teatre — ant 6-tos ir Poplar gatvių. Šeštadienį ir sekmadienį pradžia nuo 2-ros val. po pietų, kitomis dienomis pradžia 6-tą val. vakare.

Glinka skaitomas muzikos tėvu, žymus kompozitorius, kurio gyvenimą perstatys, naudojant jo muziką. Dalyvauja Maskvos žymiausia simfonijos orkestra ir operos kompanija. Veikalas pagamintas Tarybų Sąjungoje.

Lietuvis Walteris Tumonis Nušautas

Sausio 28 d. įvyko netikėta tragedija. Ties 12-tos ir Green gatvių nuo jo namų durų, užeigoje tapo nušautas dviem šūviais W. Tumonis, kuris gyveno pas savo tėvus 545 N. 12th St., Phila., Pa. Tumonis buvo 27 metų amžiaus jaunuolis, buvęs veteranas pastarajame kare. Jį nušovė lenkas Richard Wienckowski, žinomas kaipo Richard Russock.

W. Tumonis stovėjo užeigoje prie baro beargumentuojant kaž ką su minėtu lenku, kuris Tumonį nudėjo dviem šūviais. Nuvežtas į ligoninę ryte kaip 7:45 val. mirė.

Tumonio tėvas yra Laisvės skaitytojas, pažangus žmogus. Gaila! Reiškiame užuojautą.

Lenino Mirties Paminėjimas

Lenino mirties paminėjimas šiemet įvyks vasario 27-tą dieną, *Metropolitan Opera svetainėje*, Broad ir Poplar gatv.

Šiame dideliame susirinkime kalbės Wm. *Z.* Fosteris, seniausias ir ištikimiausias šios šalies darbininkų klasės vadas. Jis analizuos dabartinę pasaulio situaciją sąryšyj suderindamas 100 metų nuo paskelbimo Komunistų Manifesto. Dabartiniu laiku Laisvėje telpa Wm. Fosterio atsakymai į klausimus vieno Herald Tribuno korespondento. Šiuos straipsnius mūsų judėjimo pažangieji žmonės turėtų išsikirpti ir perskaityti daugelį sykių ir juos diskusuoti susirinkimuose. Tai ryškūs teoretiniai analizai, kas liečia dabartį ir visą pasaulio padėtį; tokią padėtį, kurioje vyrauja reakcija, o jai grėsia pavojus einant į karą. Lietuviai, norintieji ryškaus supratimo, nepraleiskite šios progos išgirsti Wm. Fosterį. Įžanga tik 50 centų.

Paul Robeson Dainuos

Vasario 11 d. kaip 8:30 val. vakaro, dainuos pasauliniai pagarsėjęs P. Robeson, *Academy of Music*, prie Broad ir Locust gatvių.

Šį koncertą rengia United Public Workers. Dainuos kompozitorių Quilter, Garat, Mendelssohn, Moussogorsky dainas. Kas negirdėjo jo dainavimo, linkėtina pasinaudoti šia proga.

Rausvietis.

HARTFORD, CONN.

Iš Literatūros Moterų Kliubo Veiklos

Sausio 27 d. atsibuvo metinis susirinkimas. Narių atsilankė nemažai, nenusigando šalto oro, tai gerai padarė.

Valdyba išdavė raportą iš pereitų metų veikimo. Pasirodė, kad gerai darbuotasi, buvo surengtos prakalbos sveikatos klausime Dr. J. J. Kaškiaučiui. Buvo išaukota virš $100 naudingiems reikalams. Buvo keli bizniški parengimai, kurie davė gerų pasekmių. Aukota buvo kovai prieš vaikų paralyžiaus ligą, Raudonajam Kryžiui, kovai už demokratines liaudies teises, darbininkiškai spaudai, Moterų Suvažiavimui. Taipgi nupirkta du šėrai Lietuvių Kultūrinio Centro. Nutarta pasipirkti vieną šėrą vietinio namo korporacijos ir paaukota $5 šių metų vajui kovai prieš vaikų paralyžių.

Valdyba ateinantiems metams apsiėmė ta pati — šios draugės: organizatorė L. Mankienė, protokolų raštininkė V. Kazlau, finansų raštininkė L. Žemaitienė, iždininkė O. Brazauskienė, ligonių lankytojos tos pat — L. Žemaitienė, ir M. Bernatt. Prašome joms pranešti, kada sužinosite, kurią nors narę susirgus. Narių turime 44.

Raportavo L. Žemaitienė ir M. Bernatt iš balsuotojų kliubo, kad jau darbas pradėtas, kad numatoma, jog bus prisidėta prie vietos PCA. Aptarus raportą vienbalsiai nutarta, kad veikti išvien su PCA būsimuose rinkimuose, nes dabartiniai valdininkai jau per toli nuvažiavo ir visai nepaiso piliečių reikalų.

Lietuvių balsuotojų komiteto pirmininku yra J. Žemaitis, raštininku — F. Repšys, o N. Ivans palaiko ryšius su PCA.

Nutarta rengti balius kovo 7 d. dėl finansų sukėlimo. Pranešta, kad prie PCA priklausyti galima ir pavieniams piliečiams, metinė duoklė $1.

W. Brazauskas apsiėmė gauti tam pagamintas kortas. Norintieji įstoti, kreipkitės prie jo ir gausite informacijas. Visi turime veikti už geresnį gyvenimą, už taiką.

Valdyba pranešė, kad yra rengiamos prakalbos sekmadienį, 14 d. kovo, Lietuvių Amerikos Piliečių Kliubo svetainėje, 227 Lawrence St. Kalbės D. M. Šolomskas iš Brooklyn, N. Y. Mes daug kartų girdėjome jį kalbant ir visi mylime jo prakalbas. Nepraleiskite ir šios progos. Prakalbose apsiėmė padainuoti vietos Laisvės Choras. Reiškia, prisirengimas prie prakalbų eina gerai.

Prašome visas kliubietes dalyvauti susirinkimuose, nes ruošiamės prie didelių darbų. Moterų Kliubo susirinkimai įvyksta kas ketvirtas antradienis, kiekvieno mėnesio, 7:30 val. vakare, 155 Hungerford St.

Kaip matome, tai kliubas gyvuoja gerai, apart suminėtų šėrų turi pasipirkęs ir War Savings Bonds $50 vertės, turi ir kelis desėtkus dolerių iždė.

Kliubo vardu, tariame širdingai ačiu visiems, kurie kooperavo, padėjo mūsų veikloje, prie padarymo pasekmingais parengimų. Laukiame to ir ateityje.

Namo Korporacija ruošia šokius, sekmadienį, vasario 15 d., 2 val. po pietų, 155 Hungerford St. svetainėje. Bus gera muzika šokiams. Turėsime skanių valgių ir gėrimų. Prašome visus ir visas atsilankyti.

M. B.

Užsisakė Stasio Jasilionio Knygos

Per Lietuvių Literatūros Draugiją gavome užsakymus ant St. Jasilionio poezijų knygos sekamai: A. Šerpitis ir A. Narusevičia, iš Montrealo, Wm. Žilinskas iš Hillside ir P. Ramoška, Newark. Joe Kudis ir Helen Kairienė iš Pittsburgh. Visi užsisakė po knygą.

S. Janulis, kuris jau pirmiau gavo 10 užsakymų, vėl prisiuntė tris, būtent: Jonas Urbonas, N. Kadarauskas ir Juozas Dovidonis, Worcester. Visi užsisakė po knygą.

D. M. Š.

Worcester, Mass.

Petras Plokštys

Sausio 30 d. ryte pasimirė Petras Plokštys, sulaukęs 73 metus amžiaus. Jis mirė savo namuose, 3 Perry Ave., sunkiai išsirgęs keletą mėnesių. Buvo pašarvotas graboriaus Karaliaus įstaigoje. Vasario 1 d. palaidotas miesto Hope Cemetery kapinyne. Laidotuvėse dalyvavo daug žmonių — giminių, pažįstamų, draugų bei draugių. Graboriaus įstaigoje ir kapinėse pasakė atitinkamą prakalbą J. Gasiūnas, LDS prezidentas, iš Brooklyn, N. Y.

Velionis Petras paliko dideliame nuliūdime savo žmoną Dorą, sūnų Petrą, seserį Elzbietą (Lietuvoje), brolių ir seserų vaikus: Adomą Paznioką, Antaną Paznioką, Klimą Valantukevičių, švogerį Buroką ir jo šeimą, daug draugų ir pažįstamų.

Dabar keletas bruožų iš jo gyvenimo ir veikimo.

Petras peina iš Margionių kaimo, Vilniaus krašto, sūnus Bernardo ir Marijonos Plokščių. Amerikon atvyko dar jaunas būdamas, 53 metai tam atgal. Apsigyveno Worcesteryj ir visą laiką čia išgyveno. 1913 metais jis aplankė savo gimtinį kraštą, Lietuvą, bet už trijų mėnesių grįžo Amerikon. 1921 metais apsivedė su Dora Burokiūte ir visą laiką gražiai bendrai išgyveno. Užaugino sūnų Petrą, kuris dabar turi 21 metus amžiaus ir eina paskutinius kolegijos metus.

Velionis mylėjo apšvietą ir organizacinį veikimą. Jis lankė vakarinę pradinę ir aukštesnę mokyklą. Priklausė prie Lietuvių Piliečių Kliubo — buvo ketvirtas to kliubo narys, jo tvėrėjas. Priklausė prie LLD ir LDS ir visada buvo aktyvus narys, valdybose dalyvaudavo, literatūrą platindavo, naujus narius verbuodavo. Buvo nuolatinis dienraščio Laisvės skaitytojas ir kartu bendradarbis — rašinėdavo korespondencijas į Laisvę ir Tiesą.

Paskutiniais keliais metais jis daugiausia rūpinosi gavimu naujų narių į LDS 57 kuopą; už tai gavo iš Centro dovanas, kad įrašė po didelį skaičių naujų narių dviejuose vajuose.

Petras Plokštys, abelnai imant, nudirbo daug visuomeninių darbelių. Dabar jis jau užbaigė visus darbus ir vargus.

Ilsėkis, Petrai, ramiai šios šalies žemelėje, o mes likę pasižadame tęsti tą veiklą, kurią tu tiek daug metų nuoširdžiai dirbai.

Velionio žmonai ir sūnui šioj nuliūdimo valandoj reiškiame nuoširdžią užuojautą.

Rep.

LOS ANGELES, CAL.

PO MIESTĄ PASIDAIRIUS

Pabrango Gatvekarių Važinėjimas (Fėrai)

Kaip kiekviena biznio įstaiga naudojasi dabartine proga kainų pakėlimu, taip ir Los Angeles miesto gatvekarių kompanija (Transit Lines) sumanė pasinaudoti, kaip kurių gatvekarių važinėjimo fėrą pakelti net iki 20c.

Pavyzdžiui, kuris važiuos nuo Inglewoodo iki Eagle Rock priemiesčio, važiuotojas turės mokėti 20c fėrą, nes tokia linija rubežiuojasi arba pervažiuoja dviejų priemiesčių rubežius. Taipgi kitų gatvekarių ir busų uinijos, kurios susisiekė su Holywoodu, Hollydale ir tam panašiais priemiesčiais, važiuotojų fėras bus 15c. Paprastai būdavo tik 10c.

Taipgi, po miestą važinėjimo savaitinis pasas būdavo $1.25, dabar bus $1.50, tik duoda privilegijas, kad tokie fėrai ar pasai bus geri dėl Pacific Electric Railway gatvekarių ir busų persėdimo.

Taipgi, pakeltas fėras dėl mokinių, kurie važinėja į mokyklą. Pirmiaus buvo už 40 tikietų knygelę $2.40, dabar pabrango iki $3.60 už tą patį skaičių tikietų.

Kompanija bažijasi savo atsišaukimuose, kad tik pirmą sykį liko pakeltas fėras Los Angeles mieste, bet pamiršo, kad 1946 metais ant ilgesnių linijų gatvekarių ir busų fėras pakeltas nuo 7c iki 10c, tik po miestą buvo galima važinėti už tokens (tris už 25c).

Todėl, dabar nuo vasario 1 d., kurie susidursite su Hollydale busu No. 51, gatvekariu No. 5, ir La-Brea ir Hollywood busu ir gatvekarių važinėjimu, bus pabrangę fėrai. Taipgi, passas nebus už $1.25, o bus $1.50.

Praleidus Žaislų Parengimą

Sausio 25 d. LLD 145 kp. darbšti parengimo komisija surengė linksmą žaislų parę su pietais ir šokiais. Vakaro eiga buvo sutvarkyta gana gerai, nors pradžioj žaislų nevisi mokėjo gerai, bet įsidrąsinę laipsniškai, daug draugų ir draugių gavo gražių dovanėlių už pasižymėjimą žaidime.

Vakarienė taipgi buvo gerai prirengta ir, rodos, visiems užtektinai maisto buvo. Vėliaus tęsėsi šokiai, o draugas Kazys Beržinis su savo itališka armonika visus palinksmino.

Tą pačią dieną priešingų srovių organizacijos surengė savo parengimą, gal su tikslu pakenkti mūsų parengimui, bet tas parodė, kad visai mums nekliudė, pas mus susirinko pilna svetainė puikaus svietelio ir jų tarpe buvo penkiolika svečių iš tolimesnių kolonijų. Buvo brooklynieičiai Vincas Griška su žmona, d. E. Kukienė ir rochesterietė d. Dirsienė. Chicagiečiai Juozas Podžiūnas, Gugas su žmona, Marė Dementienė, detroitietis Julius Jakubėnas ir d. Berta Klimienė iš Phoenix, Arizona (buvusi clevelandietė) ir keletas kitų, kurių pavardžių nespėjau įsitėmyti. Taip vakarą praleidom linksmai su svečiais ir draugais.

Maža Pakaita

Los Angeles menininkai buvo pakviesti vykti į San Francisco kovo 27 d., bet gal būt atrodė nepatogu bus rengėjam turėti parengimą prieš pat velykas, todėl yra pakeista, parengimas įvyks balandžio 3 d., tai yra savaitė vėliau.

Tarptautinės Moterų Dienos Paminėjimas

Los Angeles Moterų Apšvietos Klubas planingai rengiasi prie savo parengimo, kovo 14 d., tai bus paminėjimas Moterų Tarptautinės Dienos, (kovo 8 d.). Girdėjau, kad rengiasi turėti gražų margumynų scenos programą, daug dovanėlių ir balių prie geros muzikos.

Įžangos tikietai jau platinami ir galite gauti pas visas klubietes.

Tenka nugirsti, kad moterų parengime turės viešnią iš tolimos kolonijos ir gal būt čion atvykus pasakys gerų naujienų ir daug linkėjimų dėl mūs.

Serga Draugai V. Virbickas ir J. Urba

Mūsų senas losangelietis ir organizacijų draugas Vincas Virbickas jau serga nuo praeitų metų ir randasi Los Angeles County farmoj, Downey, Calif., apie 11 mylių į pietus, šale South Gate. Juozas Urba gyvena 3721 60 St., Huntington Park, Cal. Kam yra proga, kviečiu aplankyti savo draugus ir draugiškai pasidalinti mintimis. Linkiu gerai susveikti.

Staigiai Susirgo Viešnia

Brooklynietė d. E. Kukienė atvyko laikinai pagyventi į Los Angeles ir manė pabūti iki vasaros, bet dabar staigiai susirgo ir daktaras pataria skubiai eiti ant operacijos. Kadangi, ji turi savo sūnų New Yorko apylinkėj, todėl ji skubiai grįžo į savo namus pas sūnų ir ten pasiduos į ligoninę ant operacijos. Tai gaila, kad taip atsitiko.

Alvinas.

Seattle, Wash.

Klaidos Pataisymas

Laisvėje iš 22 d. sausio tilpusioje korespondencijoje įsiskverbė klaidos. Aprašant automobilių mechanikų streiką pasakyta: *"Jie sustreikavo 24 d. gruodžio..."*, o turėjo būti: *"Sustreikavo 24 d. birželio, 1947 metais, o streikas baigėsi 24 d. gruodžio.*

Pabaigoje korespondencijos pasakyta: "Apie pusė metų atgal užsidarė dienraštis Seattle Star. Liko tik du, Seattle Post ir Intelligencer, o turėjo būti: **"Liko Seattle Times ir Seattle Post Intelligencer."** A b u

Cleveland, Ohio

Jau Laikas Pasirūpinti

Nors dar penki mėnesiai iki LDS Seimo, kuris įvyks Clevelande, bet mes clevelandiečiai jau turime pradėti rūpintis apie tą svarbų Seimą. Reikės surengti vakarėlį su gražia programa pasitikimui delegatų, kad Seimas būtų įspūdingas ir kad parodžius, jog mes clevelandiečiai darbuojamės dėl LDS nuoširdžiai ir laukiame jo su didelėmis iškilmėmis.

Kuopos turėtų išrinkti gerus delegatus, kurie atsivežtų naudingus sumanymus dėl LDS gerovės. Besiartinant Seimui mes turime dar padirbėti, kad gavus daugiau naujų narių.

Tai, kaip matote, turime smarkiai rengtis kaip kuopos, taip ir apskritys, kad pasiuntus reikiamą skaičių delegatų pagal narių skaitlių. Prie to, aš noriu klausti, ar negalėtų Seimas prasidėti su liepos 3 ar 4 diena, vietoj vidury savaitės (5-6-7-8)? Aš keliu šį klausimą dėl to, kad Seimui prasidėjus liepos 3 d. būtų galima ir pašaliniams (ne delegatams) dalyvauti porą dienų kaip svečiam, jeigu LDS įstatai leidžia dalyvauti Seime eiliniams nariams. Aš to nepatikrinau. Liepos 3-4 daugiau darbininkų yra laisvi nuo darbo ir daugiau dalyvautų. Tai mano tokia nuomonė. Jei galima permainyti, tai būtų gerai, o jei ne, tai ir taip gerai.

Vistiek, kaip nebūtų, bet mes turime smarkiai ruoštis prie didelio LDS 8-to Seimo su dideliu pasišventimu, kad Seimas būtų skaitlingas ir padarytų gerus tarimus dėl LDS gerovės ir dėl visų narių labo.

Žilas Petras.

Hearsto leidžiami.

Klaidą pataisome ir atsiprašome korespondentą.

Red.

MONTELLO, MASS.

KONCERTAS

Rengia Liuosybės Choras

Dainuos tik dabar atvykusi iš Italijos

Konstancija MENKELIUNAITĖ

KONSTANCIJA MENKELIUNAITĖ,
Dramatiškas sopranas, operų dainininkė

Daugiaus programoje dalyvaus:

LIUOSYBĖS CHORAS (vietinis), vadovybėje E. SUGER; NORWOODO VYRŲ CHORAS, vadovybėje ST. PAUROS; A. SIAURIUTĖ, solistė iš Dorchester, Mass.; ROŽĖ STRIPINIS (Merkeliūtė), vietinė solistė; pianistė E. KUGEL, iš Norwood, Mass., ir armonistas K. BARRY iš Dedham, Mass.

Šeštadienį

VASARIO 7 FEBRUARY

Lietuvių Tautiško Namo Apatinėj Salėje

KAMPAS NO. MAIN IR VINE STS., MONTELLO, MASS.

PRADŽIA 7 VAL. VAKARE — ĮŽANGA $1.00 (su taksais)

PASKUTINIS CARAS

—10-4-47— ★ (Istorinė Apysaka) ★ —99—

Parašė **Justas Paleckis**

(Tąsa)

Atsisveikinant, kai vokiečių kaizerio jachta pradėjo plaukti, visiškoj tyloj suskambėjo skardus Vilhelmo balsas. "Sudiev!" — sušuko jis rusiškai. Vilhelmas stovėjo kapitono tiltely ir atrodė piktas, įtūžęs su aukštyn rūsčiai užriestais ūsais. Toks, kokį vėliau, karo metu, jį piešė santarvininkų karikatūristai.

Vokiečiai pasiryžę kariauti—tokią išvadą padarė rusai, žiūrėdami į nutolstančius vokiečių karo laivus. O caras, vos tik kaizerio jachtai "Hohenzollern" nuplaukus nuo "Štandarto", tarė Kokovcevui:

— Na, ačiu Dievui, dabar jau galiu laisviau atsikvėpti. Nebereikia bijotis dėl kiekvieno žodžio ir saugotis, kad neišpūstų to, apie ką ir sapne nesapnuota.

Netrukus po Vilhelmo į Petrapilį atvyko Prancūzijos ministeris pirmininkas Puankare. Su juo rusų vyriausybė tarėsi apie bendradarbiavimą per būsimą karą ir pasiruošimus tam karui. Buvo patvirtinta sudarytoji jurių karo sutartis. Puankare rūpinosi, kad Rusijos vyriausybė skubiau plėstų geležinkelio tinklą Vokietijos pasieny, kad galėtų greičiau gabenti kariuomenę karui ištikus. Puankare pranešė, kad Anglija pasižadėjusi savo jūros ir sausumos jėgom paremti Prancūziją, jei ją Vokietija užpultų. Balkanų klausimu Puankare perspėjo, kad Prancūzija negalėtų paremti Rusijos, jei kiltų karas tik dėl Balkanų klausimų, jei Vokietija liktų rami ir nesudarytų priežasties karui. Todėl jis patarė Rusijai elgtis Balkanuos labai atsargiai.

Pranešdamas varui apie savo pasitarimus su Puankare, Rusijos užsienių reikalų ministeris Sazonovas pareiškė:

— Puankare asmeny Rusija turi ištikimą ir tikrą draugą, didelio valstybinio proto ir tvirtos valios žmogų.

Netrukus Puankare buvo išrinktas Prancūzijos prezidentu. O Sazonovas ir Rusijos pasiuntinys Paryžiuj Izvolskis nuvedė Rusijos politiką tuo keliu, kurį rodė tas tvirtavalis prancūzų politikas.

Daugelis prancūzų, anglų ir rusų politikų manė, kad 1912 metais buvo patogiausias laikas pradėti karą, kuriam visi ruošėsi ir kurį laikė neišvengiamu. Tada visos Balkanų valstybės būtų buvusios santarvininkų pusėj, Turkija buvo smarkiai sutriuškinta, Vokietija dar nebuvo priėmusi kariuomenės padidinimo įstatymo, o Tripolitanijos karu užimtoji Italija negalėtų padėti austrų — vokiečių blokui. Be to, Italija, nors ir būdama oficialiu Vokietijos ir Austrijos sąjungininku, buvo slaptai susitarusi su Prancūzija ir Rusija, kad ji karan nesikiš. Rusijoj jau visai konkrečiai buvo ruošiamasi karo galimybei.

Vieną lapkričio vakarą 1912 m. karo ministeris Suchomlinovas paskambino Kokovcevui ir pranešė, kad caras prašo jį kitą dieną atvykti į Carskoje Selo pranešimui. Stoty Kokovcevas susitiko su Suchomlinovu, vyriaus. štabo viršininku gen. Žilinskiu, užsienių reikalų ministeriu Sazonovu ir susisiekimo ministeriu Ruchlovu. Pasirodo, ir jie visi vykstą pas carą, bet niekas nežinąs kokiu reikalu kviečiami. Nežinąs to ir Suchomlinovas. Dar labiau nustebo, kai Nikalojus II, posėdį pradėdamas, pareiškė, kad visi dalyviai žino susirinkimo tikslą ir prašo pareikšti savo nuomonę. Ministeriai sakėsi nieko nežiną ir todėl jokios nuomonės pareikšti negalį. Tada Suchomlinovas pasakė, kad jis apie reikalo esmę nepranešęs, nes tai geriau esą padaryti pačiam carui.

— Klausimas toks, — pradėjo aiškinti Nikalojus. —Mūsų karo jėgos pasieny daug silpnesnės už Austrijos jėgas, nes mūsų kuopose ne daugiau 90 vyrų, o austrų pėstininkų kuopose iki 200 vyrų. Be to, dėl blogo susisiekimo mes negalim greit savo kariuomenės dalis pasieny sustiprinti ir reikia tuo jau iš anksto pasirūpinti, kad nebūtumėm užklupti netikėtai ir nepasirengę. Tuo reikalu vakar per Varšuvos ir Kijevo karo apygardų kariuomenės vadų pasitarimą nutarta įvykdyti visos Kijevo karo apygardos mobilizaciją, dalinai mobilizuoti Varšuvos apygardą ir pasiruošti Odesos apygardos mobilizacijai. Aš ypatingai pabrėžiu, kad tas klausimas liečia tiktai mūsų galimą frontą su Austrija, o prieš Vokietiją jokių žygių nenumatau reikalo imtis. Mūsų santykiai su Vokietija geriausi ir visiškai pasitikiu imperatoriaus Vilhelmo gerais norais.

Caras pasiūlė Suchomlinovui papildyti jo pranešimą. Suchomlinovas atsakė, kad negalįs pridėti nė vieno žodžio, nes caras viską aiškiausiai išdėstė. Jis galįs tik tiek pridėti, kad visos telegramos dėl mobilizacijos jau paruoštos ir bus išsiųstos šiandien pat, kaip tik baigsis pasitarimas.

Ministeriam tai buvo nepaprastai juos nustebinusi naujiena. Didžiai susijaudinęs, Kokovcevas tarė:

— Turiu pirmiausiai atsiprašyti jūsų didenybę, jei negalėsiu susivaldyti ir ramiai išdėstyti aiškią nuomonę, kurią sudariau vos išgirdęs tą nepaprastą naujieną. Atvirai kalbėdamas turiu pasakyti, kad jūsų didenybės patarėjai — karo ministeris ir dviejų karo apygardų vadai — patys nesuprato, į kokią nelaimę jie stumia carą ir Rusiją. Iškeldami mobilizacijos sumanymą, jie, matyt, nepaaiškino carui, kad tai reikštų neišvengiamą karą su Vokietija ir Austrija.

Ne lengva buvo Kokovcevui įtikinti Nikalojų atsisakyti nuo mobilizacijos. Nikalojus vis tikino, kad tai tik atsargos žygis ir jis visai nemano karo pradėti. Caras nenorėjo tikėti Kokovcevo įrodinėjimais, kad į rusų mobilizaciją Austrija ir Vokietija atsakys tiesiog karo veiksmais, nelaukiant kol rusų pasienio kariuomenė sustiprės.

Tiktai kai Kokovcevas pasiūlė vietoj mobilizacijos palikti 6 mėnesiam paleidžiamus iš kariuomenės karius ir tuo būdu be jokio triukšmo papildyti kariuomenę, caras sutiko atsisakyti nuo mobilizacijos.

Posėdžiui pasibaigus Sazonovas paklausė Suchomlinovo, kas būtų įvykę, jei caras nebūtų sušaukęs pasitarimo. Karo ministeris atsakė:

— Jokios nelaimės nebūtų buvę. Vistiek mums karo neišvengti, o mums naudingiau jį pradėti anksčiau. Tai tik jūsų ir ministerio pirmininko Kokovcevo nuomonė, kad mes dar nepasiruošę. Bet caras ir aš pasitikim kariuomene ir žinom, kad karas gali būti mums tik naudingas.

Taip vos vos neįvyko karas 1912 m. Savo karingiem generolam pasitikintį ir smarkaujantį carą Nikalojų su dideliu vargu pasisekė įtikinti, kad kariauti dar per anksti. Caro kariuomenė dar nebuvo pasiruošus. 1913 m. pasiruošimas karui Rusijoj buvo varomas visu spartumu. Sumanyta prieš mobilizacinė "karui pasiruošti padėtis," kuri turėjo būti paskelbta karo pavojui visai priartėjus. Jos metu numatyta iki karo meto normų padidinti tvirtovių įgulas, pasienio kariuomenės dalis taip papildyti, kad ir be mobilizacijos jos būtų karo žygiui pasiruošusios. Buvo gerinamas geležinkeliais susisiekimas, kad galėtų daugiau karo medžiagos skubiai pervežti ir mobilizacijai pagreitinti, skubiai gamino ginklus ir šovinius, statė naujus karo laivus. Netrukus jau Suchomlinovas buvo taip įsitikinęs rusų kariuomenės pasiruošimu, kad 1914 m. pradžioj pradėjo skelbti spaudoj straipsnius, kuriuose rašė: "Rusija pasiruošus, ar pasiruošus tik Prancūzija?"

Rusijos vyriausybės galva Kokovcevas, būdamas finansų ministeris ir atsargus politikas, bijojo karo, nes netikėjo, kad lengvapėdis Suchomlinovas sugebėtų rimtai jam paruošti kariuomenę. Caras buvo labiau linkęs pasitikėti vis gerai nusiteikusiu ir geras viltis kėlusiu Suchomlinovu, Kokovcevo atsargumas jam įkyrėjo. Be to, dėka Rasputinui, Kokovcevas turėjo priešą carienės asmeny. Matydami Kokovcevo žvaigždę nuriedant, prieš jį pradėjo intriguoti kiti ministeriai, skleisdami kalbas, kad jis draugauja su opozicionieriu Gučkovu, kad perdaug leidžiąs kalbėti Dūmai.

(Bus daugiau)

Amerikos Darbo Federacijos prezidentas William Green (dešinėje pusėje) kalbasi su senato bankinės komisijos pirmininku senatorium Tobey. Green siūlo, kad darbininkams būtų prailginta darbo diena viena valanda ir kad už tą valandą būtų mokamas laikas ir pusė. Taip, girdi, pasikels algos ir nereikės unijoms reikalauti algų pakėlimo. Bet darbo unijos šį Greeno pasiūlymą griežtai atmeta. Tai būtų įvedimas ilgesnių darbo valandų.

Jonas Kaškaitis.

Pasišvaisčius Po Festivalį

(Tąsa)

Pirmininkė Onutė Stelmokaitė ženklingai pastebėjo, kad solo išstojimuose vis dažniausia pasirodo merginos ir moterys. Tai dabar bus smagus paįvairinimas, nes sekamas numeris bus vyras: usteriėtis J. Sabaliauskas, baritonas, duos mums solo. Jį fortepijonu lydės įžymioji Usterio muzikė ir chorvedė Jozefina Karsokienė (Streimikytė).

Sabaliauskas baritono balsu storai pabrėžė, kad ir vyrai, kaipo solistai, turi sau pagarbios vietos: gana šauniai padainavo Tallat-Kelpšos "Nuplasnok" ir A. Aleksio "Graži čia giružė".

Baritonas užleidžia vietą vėl mergaitėms, iš to paties miesto duetistėms Normai Čaponytei ir Elenutei Kižytei. Prie piano irgi ta pati garbingoji muzikė Jozefina Karsokienė. Duetas išėjo skambiai ir sklandžiai: K. Kižiūno "Šventė" (žodžiai R. Židžiūno) ir Žemaičio "Mylimas berneli".

Duetistės padarė gražaus, atmintino įspūdžio. Ir tegul jos, mielosios, ir toliau artimai sėbrauja su ta žaviąja dainų muza.

O štai ir "ekstra" numeris. Pirmininkė Onutė Stelmokaitė paaiškino, kad komiteto nutarta leisti brukliniškiam "Aido chorui" dar truputį pasirodyt prieš didžiulę iš kitur suvažiavusią publiką. Mat, "Aidas" nebuvo padėtas ant šios dienos programos. Ir susirikiavo "Aidas", ir nuaidėjo po svetainės skliautus jo melodingieji aidai. Jurgis Kazokevičius energingai dirigavo, o Pranutė Mažilytė savo mikliais piršteliais lakstė po fortepijono baltutes lenteles. Miko Petrausko "Dūl dūl dūdelė (žodžiai Liudo Giros) ir Leono Eremino "Sugrįžk" gaudė, aidėjo taipo pat jautriai ir įtikinančiai, kaip ir pirmąjį dainų šventės vakarą.

Laike neilgos pertraukos prie garsiakalbio stojo Rojus Mizara, kuriam, greta visokių, visokių ekonominių ir politinių dalykų, labai artimi širdžiai stovi dailės ir meno reikalai. Kalbėtojas patiekė trumpą sutrauką iš LMS organizacinio posėdžio, įvykusio niujorkiškiame **Piccadilly** viešbutyje, vakar dieną. Pabrėžė didžiulę mūsų meniškų išstojimų reikšmę bendrame visuomeniniame judėjime. Prašė sumesti aukų vakarinei meno mokyklai. Šito svarbaus reikalo pradžiai rinkliava davė keletą šimtų dolerių. Tai tik pradžia, nedidelė pradžia. Vasariniams meno kursams reikia sukelti tokią sumą, kad nebūtų gėdos visai mūsų visuomenei.

Po pertraukos žvitrioji pirmininkė Onutė Stelmokaitė pranešė, kad sekamas koncerto numeris bus choras. Užuodanga kilst, ir štai jums Usterio "Aido choras", vadovybėje tos pranašios muzikės Jozefinos Karsokienės. Choras didumo ne toks jau didelis, kaip turėtų būti tokiai didelei ir veikliai lietuvių kolonijai. Tačiau jis pasirodė esąs balsingas ir gerai išmuštruotas. Padainavo A. Sasnausko "Lėk, sakalėli" ir Tallat-Kelpšos "Meno daina." Garbė chorui ir garbė jo uoliajai chorvedei! Visiems gražiai dėkui!

Na, o dabar kas tokio labai nepaprasto ir pranašaus. Stoja ant estrados žydrioji Vaterburio gėlė, tos kolonijos pažiba ir pasididžiavimas — Gertruda Ulinskaitė, soprano solistė, "Vilijos choro" ir "Vilijos choro" merginų grupės energingoji dirigentė.

Pamenu, prieš kelioliką metų, — kai vaterburiškis "Vilijos choras" dar tik buvo bepradedąs organizuotis po ilgokų "atostogų," mūsų Ulinskaitė dėjo nuoširdžių pastangų jam ant kojų pastatyti. Ir tada ji pati pradėjo pasirodyti su solo išstojimais. Jau ir tada pastebėjau jos stiprų, tyrą, lankstų laibutį balsą. Girdėjau ją kelis kartus šen ir ten paskiau. Ji stebino savo greita vokaline pažanga. O dabar ji pasirodė savo artistinėj pilnumoj. Meistriškai, jautriai, prasmingai padainavo ji Tallat-Kelpšos "Ne margi sakalėliai." O paskui aną operinį deimantą, Šarlio Guno "Fausto" Margaritos ariją apie deimantus ("Air des bijoux") —prancūziškai. Ulinskaitės balsas, švelnus, gludus, širdies pojūčiais mirguliuojąs, darė įspūdį, tartum besiklausant operos primadonos.

Kitas malonus, malonus siurprizas. Vakar vakarą publiką stačiai apkerėjo savo melodingu dainavimu ir savo įstabia, galantiška išvaizda detroitiškis merginų sekstetas. Ir tada pirmininkas Albertas Mierkis pažadėjo, kad dar išgirsite sekstetą kada paskiau, bet dabar nusiraminkite... Programoje nebuvo iš anksto numatyta sekstetui pasirodyti ir sekmadienį, tačiau pažadas reikėjo išpildyti.

Tai štai jums ir vėl pilnos akys ir pilnos ausys... Grakščios, žvitrios, elegantiškos dainininkės, visas septynetas, pagreitino visų pulsus. Atsiprašau. Pirma minėjau, kad tos žvitrios vilioklės buvo apsitaisę baltomis šilkinėmis bluzėmis su raudonais muzikos raktais stačiai ant širdies. Matyt, mano būta tada apkerėto, kad sumizgau su spalvomis. Va tik dabar aiškiai atsiminiau: raudonos, raudonos, kaip jurginai, bluzės, o raktai skaisčiai geltoni.

Ir šį kartą dailiosios viešnios išsinešė triumfą. Ir vis ta pačia miklia taktika. Jos ir vėl supynė vokalinin vainikan bent kelių dainų, kitokių, negu vakar, posmus. Repertuaras jų, matyt, turtingas. Gerai prisirengusios dainininkės. Manau, ne vienas net ir bet kada, po kelių savaičių, atsiminęs gailisi, kad tie žavingi vaizdai ir tie žavingi aidai pasibaigė taip ūmai... Ir ilgisi jis jų vėl kada paregėti ir pasiklausyti.

Piano solo. Pianistas — Pranas Balevičius (**Frank Balwood**). Gana įtikinančiai paskambino jis savo tik ką sukomponuotą lietuviškąją rapsodiją, sukurtą iš liaudies dainų motyvų. Įsiklausius, nesunku juos sugaudyti, kai jų variantai iškyla, pinasi tarpsavy ir vėl iškyla po greitais, mikliais pianisto pirštais. Jaunas pianistas paskui išpildė dar kelias lietuvių liaudies dainas be žodžių, pamatines jų melodijas.

O štai ir vėl mūsų mėgiamoji skardžiabalsė Biruta Ramoškaitė. Pati solistė šiuokart pasirinko porą lietuviškų dainų iš savo gausaus repertuaro: "Ratai" ir "Juokdarys." Tik klausyk ir gėrėkis... Ką ji nepaimtų dainuot, žavėte tave žavi savo galingo, tyro, valdaus balso magika.

O tai ir mūsų miesto Niūvarko garsusis "Sietyno choras," Vlado Žuko diriguojamas. Jau gerokai atsigavęs ir padidėjęs. Daug pažįstamų mielų veidų! Ir daug gerų balsų. Padainavo choras "Sveiki gyvi, draugai" ir Turenko "Kalvį" skardžiai ir energingai. Nors ir pirma girdėtoș, dainos skambėjo taip harmoningai, maloniai, kad, rodos, niekad nenusibostų jų klausyti. Tokia jau vidinė muzikinio meno jėga.

"Sietynas" neišsiskirstė, bet prie jo prisidėjo ir kiti chorai. Koliai jie visi susirikiavo, pirmininkė Onutė Stelmokaitė padalijo pergaminus visiems šio sekmadienio programos dalyviams.

Ir štai didžiulė estrada pilnutėlė choristų. Bus Festivalio finalas, masinis visų chorų dainavimas. Diriguoja Jozefina Karsokienė, Bronė Šalinytė-Sukackienė prie fortepijono. Chorai dainuoja Aleksandravičiaus "Kas ten dainuoja" — pakiliai, didingai! Karsokienės vieton stoja diriguoti Jurgis Kazokevičius, ir chorai ūžia himniškąją A. Sasnausko "Kur bėga Šešupė, kur Nemunas teka." Regis, tave taip kelte ir kelia! Junti, kaip gyslos tvinksi ir varinėja įkaitintą kraują. Kazokevičius užleidžia dirigento vietą Vilmai **Hollis**, ir chorai gieda J. V. himną, o mano parapijietė Rožytė Mierkytė, apsirėdžiusi tautiškais rūbais, diriguoja pačią užbaigą: chorai gieda Lietuvos himną: "Lietuva, tėvyne mūsų, tu—didvyrių žemė."

Pirmininkė Onutė Stelmokaitė gražiai ir jautriai atsisveikina su menininkais ir su visa publika. Iki pasimatymo, iki kito, dar didesnio Festivalio!

(Daugiau bus)

Living Room Cushions

Refilled With New Springs

$3.75

Sofa Apačios Perbudavojimas

Už $12.00

Šaukite FRANK. NIghtingale 5-2535.

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

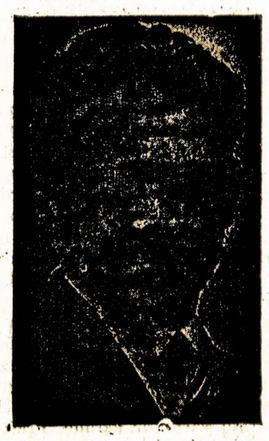

Laidotuvių Direktorius

Liūdesio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime moderniską patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St.

PHILADELPHIA, PA.

Telefonas Poplar 4110

CHICAGOS ŽINIOS

Ką Kalba International Harvester Darbininkai apie Henry Wallace

Dabartiniu laiku daug yra rašoma ir kalbama apie Henry Wallace kandidatavimą į šios šalies prezidento vietą. Aš manau, kad mūsų korespondentai turėtų daugiau rašyti į spaudą apie pasikalbėjimus ir kalbas darbininkų, ir kaip atsineša kas link H. Wallace. Juk mes dirbtuvėse kasdiena susiduriame su šimtais visokių pažvalgų darbininkų. Mums yra auksinė proga su jais pasikalbėti apie politiką ir turime nurodinėti, kad H. Wallace stoja už darbo žmonių reikalus. Kiekvieno progresyvio darbininko užduotis agituoti už H. Wallace į šios šalies prezidento vietą. Tai yra dėl mūsų pačių naudos. Dirbkime be sustojimo iki atsieksime tikslą.

Ką kalba International Harvester darbininkai apie Demokratų ir Republikonų partijas? Aš jau ilgą laiką dirbu šitoj įmonėj. Daug tenka girdėti visokių kalbų apie demokratus ir republikonus. Didelė dauguma pareiškia savo mintis, kad abidvi tos partijos dabartiniais laikais yra vienodos; vienodai nusistačiusios prieš darbininkus.

Žmonės labai pasipiktinę dėlei maisto ir kitų reikmenų brangumo. Stačiai ir atvirai keikia politikierius ir industrialistus už tokį nesvietišką pragyvenimo brangumą. Bet už ką balsuos ateinančiuose prezidentiniuose rinkimuose, tai atvirai nepasako. Žinoma, pas amerikonus yra įpratimas viešai nepareikšti, už ką jie balsuos, bet iš pasikalbėjimų tai matyti, kad žmonės labai pyksta ant abiejų partijų. O kaslink Wallace, tai esu girdėjęs daug visokių kalbų ir turiu pasakyti, kad didelė didžiuma darbininkų labai gražiai kalba apie H. Wallace ir daugelis pareiškia, kad yra geriausia proga jam laimėti šituose prezidentiniuose rinkimuose.

Darbininkai labai nusistatę prieš karą. Jauni darbininkai labai nusistatę prieš tuos politikierius, kurie kalba už karą. Jie sako: "Dar jiems neužtenka, kiek jie iššudė pereitam kare jaunų vyrų. Dabar jie vėl nori naujo karo ir nori visus jaunus vyrus iššudyti, ir t.t."

Tai šitaip kalba darbininkai dabartiniu laiku. Kaip pastebėjau Vilny, kad šitoj dirbtuvėj dirba daug lietuvių, tai tikra teisybė. Čia daug dirba lietuvių katalikų ir naujieniečių - socialistų. Daug man teko su jais pasikalbėti apie H. Wallace ir daug jų kalba už H. Wallace. O kada jiems pastebi, kad Naujienos ir Draugas rašo prieš H. Wallace, tai daugiuma atsako: "Žinoma, Wallace stoja už taiką su Rusija, tai jiems nepatinka H. Wallce. Bet Wallace būtų geras prezidentas."

Tai taip kalba lietuviai katalikai ir socialistai, o apie progresyvius nereikia nei rašyti.

Vargo Paukštelis.

Linksmas Vakaras su Jokubkų Šeima

Sausio 24 d., Vilnies svetainėn susirinko gražus skaičius vilniečių pasitikti ir susipažinti su neseniai atvykusia drauge Jokubkiene ir jos dukrele Wilma.

Puikią vakarienę priruošė komitetas, kuris rūpinosi partraukimu iš Brazilijos virš minėtų ypatų, kadangi jau arti metai kaip draugas Jonas Jokubka atvažiavo iš Brazilijos ir stojo dirbti prie Vilnies.

Svečiams kiek užvalgius, St. Vėšys, vakaro pirmininkas, paprašė tylos ir pradėjo perstatyti svečius pakalbėti. Visa eilė dalyvių sveikino atvykusias Jokubkienę ir dukrelę, prisimenant ir draugą J. Jokubką, kuris apsigyvenęs Chicagoje į tą trumpą laiką įsigijo labai daug draugų pažangiųjų lietuvių tarpe.

Gražiausiai pasirodė jaunoji Jokubkaitė, kada pirmininkas pakvietė padeklamuoti. Ji deklamavo dvejas eiles: vienas portugalų kalboje, kitas lietuvių. Puiki deklamuotoja iš jos. Ji taip jausmingai išreiškia deklamacijos mintis.

D-gė Jokubkienė, pakviesta pakalbėti, ačiavo komitetui už tokį puikų priėmimą jos ir dukrelės, ir visiems, kurie jau spėjo parodyti joms draugiškumą atvykus į Chicagą.

Ant galo puikią kalbą pasakė d-gas Jokubka. Pilnai tikiu, kad svečiai išklausę Jokubkos kalbą įsitikino, kad pastangos, kurias komitetas įdėjo partraukimui jo draugės iš Brazilijos, nenueis veltui. Jokubkos kalba įrodė, kad chicagiečiai susilaukė nuoširdaus veikėjo, aukštai išsilavinusio prakalbininko ir politiniai aukštai pasiekusio asmens.

Vienas iš pakviestų pakalbėti atsišaukė į dalyvius paaukoti politiniams tikslams. Svečiai į tai gražiai atsiliepė suaukodami $41.50.

J. Kaval aukojo $3; Plečkaičiai, Kučioniai (Bill ir Monika Cook) ir J. Daildonis po $2. Po $1: A. Salavičikas, A. Žebrauskas, E. Kukoraitienė, M. Klebonas, P. Jurecheck, H. Podžiunas, K. Kairis, O. Dočkienė, Dočkus, Stasiukėlis, P. Juškienė, J. Gelgauda, V. Andrulis, St. Vėšys, J. P. Stančikas, J. Stančikienė, Stulgis, K. Abekienė, L. Jonikas, Matukaitis, Urbonas, Kaminskas, A. Grimaila, K. Ziksas, J. Blaškys, I. Lapinskas 50 centų.

Kučionis (Cook) aukojo Vilniai $3.

K. Abekienė pridavė d-go Ramono (roselandiečio) $5. J. Zdanis vėliau pridavė $2. Tad viso politiniams reikalams sukelta $41.50.

Vakarėlis baigėsi gražioje nuotaikoje ir pilnam pasitenkinime visų dalyvių.

Buvus.

Dvi ponios diskusuoja streiką ir pikietą. Viena sako: "Šis kvailiukas streiko nepaiso, eina darban per pikieto liniją."

Detroit, Mich

Iš LLD 188 Kuopos Mėnesinio ir Metinio Susirinkimo

Susirinkime, įvykusiame 18 d. sausio, nutarėme sekamą veiklą:

1. Kad mūsų kuopos nariai kuogreičiausiai mokėtų narines duokles.

2. LLD vajaus metu kuodaugiausiai narių prirašyti į mūsų 188 kuopą.

Visi tame mūsų didžiausiame susirinkime nuoširdžiai pasižadėjo darbuotis vajuj kartu su organizatorium, kad jam padėjus išlaimėti vieną iš tų puikiųjų dovanų, kurias LLD Centras skiria vajininkams už prirašymą naujų narių, tai yra rašomą plunksną su ALDLD raidėmis. Centras didžiausios pagarbos vertas už skyrimą tokių svarbių dovanų vajininkams. O aš manau, kad jie atsimokės keleriopai LLD organizacijai.

3. Apkalbėjus "Vilnies" reikalus nutarėm trumpoj ateityj surengti nepaprastą vakarą, kuriame manoma sukelti gražios paramos, kad padėjus "Vilniai" sukelti $15,000 į sustiprinimo fondą.

Iš Skaitytojų Susirinkimo

Sausio 24 d., Draugijų svetainėj, įvyko "Vilnies" skaitytojų susirinkimas, šauktas atvirutėmis ir per spaudą. Buvo garsinta, jog kalbės "Vilnies" redaktorius L. Prūseika, tai aš ir pasistengiau būtinai nuvažiuoti. Nuvažiavęs radau nedidelį susirinkimą, gal kiek virš 40, ir jau kalbėjo "Vilnies" administratorius M. Zaldokas, o ne. Prūseika. Sakė, jog Prūseika susirgęs šalčiu, tai ir negalėjo pas mus atvažiuoti.

M. Zaldokas kalbėjo "Vilnies" reikalais, nurodydamas, kaip šiomis dienomis sunku darbininkiškam laikraščiui verstis, jog negalima išeiti lygiomis vien iš prenumeratų. Prašė susirinkusių aukauti ir pirkti šėrus. Nekurie draugai gerai aukavo ir nekurie pirko šėrus, ir, rodos, sudarė virš keturis šimtus dolerių. Tai gana gera auka.

Zaldokas tarp kitko padarė palyginimą priminḍamas, kad Chicagos lietuvių parapijos vienais metais sukėlė įeigų arti keturių tūkstančių. O iš to nieko negauna, tai sako: "Kodėl mes švietimo reikalams negalėtume to padaryti?"

Čia dar į tai reikėtų pasakyti, kad minėtos parapijos turi savo įstaigas, o kiek jų progresyviai žmonės turi? Tik dabar, kada mes jau senstam, mes pradedam dasiprotėti, kad mums ir tas gali būti reikalinga. Ir jau "Laisvė" tame padarė gerą žingsnį.

Sergantis Draugas

Serga mūsų vienas draugas,

So. Boston, Mass.

Baigiant Laisvės Vajų

Laisvės vajui beeinant prie užbaigos, vis dar norėjosi nuvažiuoti į Bostoną parinkti atnaujinimų, nes labai daug buvo neatsinaujinusių prenumeratų. Bet oras pasitaikė taip blogas — kas dieną, kas antrą dieną pūgos, keliai užsnigti, neįmanoma buvo nuvažiuoti.

Pagaliau, pasitaikė pora dienų geresnio oro. Nuvažiavau ir tuojau su d. G. Leku leidomės per senus skaitytojus, kurių prenumeratos užsibaigusios. Pradžiai d. Lekas jau turėjo vieną naują skaitytoją. Darbo dienos vakaras, nėra daug laiko, reikia skubintis. Tuojau porą atnaujinimų gavome. Bet pavažiavus į City Point dalį, kur tik einame vis randame d. Dambrausko būta ir atnaujinimai paimti. Kaip čia dabar? Juk neseniai kalbėjau su d. Dambrausku, jis sakė, kad darbo sąlygos jo neleidžia šiame vajuje dalyvauti. Draugas Lekas sakosi girdėjęs, kad jis pradėjo darbuotis.

Na, vistiek bandome dar vienur kitur užvažiuoti, bet d. Dambrausko jau visur būta ir tik dar vieną atnaujinimą begavome.

Nuvažiavome į Piliečių Kliubą, už valandžiukės grįžo ir d. Dambrauskas, nuvargęs, kaip bitė po dienos darbo, nešinas porą naujų skaitytojų ir penkioliką atnaujinimų, 7 narius į PCA. Pasirodė, kad d. Dambrauskas porą savaičių nedirbo ir ta proga gražiai pasidarbavo Laisvės vajuje.

Laisvės Paramai Parengimas

Sekmadienį, vasario 8 d. Kliubo svetainėje, 318 Broadway, S. Bostone, bus labai šaunus bankietas, rengiamas užbaigimui vajaus. Bilieto kaina $2. Bus duota geri valgiai ir gėrimai. Visas pelnas skiriamas parėmimui Laisvės.

Draugas J. Shukis Ligoninėje

Mūsų geras vajininkas ir veikėjas, d. J. Shukis ūmai apsirgo ir tuojau buvo nuvežtas į ligoninę. Smulkmenų neteko sužinoti, bet matomai pavojingai apsirgta. Linkime d. Shukiui greitai pasveikti, o namiškiams linksmai sulaukti grįžtančio namo pasveikusio gaspadoriaus.

A. T.

tai Pranas Beržinis. Jis gyvena po numeriu 1606 Springwells. Arčiau gyvenanti malonėkite jį atlankyti. Jis geras draugas ir darbuotojas.

LLD Narys.

J. J. Kaškiaučius, M. D.
530 Summer Avenue,
Newark 4, N. J.
HUmboldt 2-7964

PRANEŠIMAI

PHILADELPHIA, PA.

LLD 10 kp. susirinkimas įvyks 8 d. vasario, 3 val. dieną, Rusų Name, 735 Fairmount Ave. Kviečiame narius dalyvauti, atsiveskite ir naujų narių. Gausite knygą, kurie dar negavote. Jau laikas pradėt mokėti už šiuos metus. Taipgi turime svarbių reikalų aptartí. — Kp. Kom. (29-30)

BINGHAMTON, N. Y.

ALDLD 20 kp. moterų skyr. susirinkimas įvyks vasario 6 d., 7:30 v. vak., Liet. salėje, 315 Clinton St. Draugės, visos kviečiamos dalyvauti, turime svarbių reikalų aptarti, prie progos atsiveskite ir naujų narių įrašyti į moterų skyrių. — M. K. (29-30)

ROCHESTER, N. Y.

Gedemino Draugystė rengia vakarienę, vasario 7-tą, 575 Joseph Ave. Vietiniai ir iš apylinkės lietuviai kviečiami dalyvauti ir paremti šią garbingą draugystę. Vakarienė bus skani. Galėsite smagiai pasišokti. Įžanga $1.25. — Kom. (29-30)

PHILADELPHIA, PA.

Judis "The Great Glinka" bus rodomas pradedant vasario 6 d. Bus rodoma ant Poplar ir 6-tos gatvių. Nepraleiskite progos. Judis įdomus, iš Sovietų Sąjungos. (29-30)

BRIDGEPORT, CONN.

LLD 63 kp. susirinkimas įvyks 6 d. vasario, 7:30 v. v., 407 Lafayette St. Prašau visų narių dalyvauti susirinkime, užsimokėti duokles, gausite šių metų įdomią knygą, taipgi turiu ir "Vilnies" kalendorių. — A. Jocis, Fin. Rašt. (29-30)

SO. BOSTON, MASS.

Vasario 8 d., 2 val. dieną, įvyks smagus parengimas dienraščio Laisvės naudai. 318 Broadway. Kviečiame visus dienraščio Laisvės skaitytojus ir rėmėjus dalyvauti. Mūsų gaspadinės gerai pavaišins. Dalyvaudami šiame parengime, paremsite mūsų dienraštį Laisvę.—M. K. (30-31)

WORCESTER, MASS.

ALDLD 155 kp. susirinkimas įvyks vasario 9 d., 7:30 v. v. Liet. salėje, 29 Endicott St. Malonėkite visos dalyvauti. — A. W. (20-31)

MONTELLO, MASS.

Liuosybės Choras rengia didelį koncertą, vasario 7 d., Liet. Taut. Namo apatinėj salėje, kampas Vine ir No. Main Sts. Pradžia 7 val. vak. Įžanga $1.00. Programoj dalyvauja: Konstancija Menkeliūnaitė iš Italijos, Liuosybės Choras, vietinis, vad. E. Suger, Norwood Vyrų Choras, vad. St. Pauros; A. Siauriūtė, solistė iš Dorchester, Mass.; Rožė Stripinis (Merkeliūtė) vietinė solistė, Elizabeth Kugel, pianistė, iš Norwood, Mass.; Harmonist R. Barry, iš Dedham, Mass. Bus valgių ir gėrimų. Kviečiame visus. — Kom. (30-31)

MERIDEN, CONN.

Lenino Atminties susirinkimas įvyks Fraternal Hall (Blue Room), vasario 7 d., 8 v. v. Michael Russo, iš Bridgeporto bus svečias-kalbėtojas. Taipgi pirmą sykį čia bus rodoma sovietų filma "The Vow." Kviečiame visus dalyvauti. — Rengėjai. (30-31)

Boca Grande, Fla. — Mirė stambus Wall Stryto bankininkas Thomas W. Lamont, 77 metų.

HELP WANTED—FEMALE
REIKALINGOS MOTERYS

MAŠINŲ OPERATORĖS IR RANKINĖS SIUVĖJOS

Nuolatinis Darbas. Gera Alga. Apmokamos Vakacijos. 6 Apmokamos Šventės. Prisideda Bonai. Puikios Darbo Sąlygos.

GLENWOOD CLOTHES, LTD.
41 Academy St., Poughkeepsie, N. Y.
(34)

HELP WANTED—MALE
REIKALINGI VYRAI

PILNAS MAŠINISTAS
Patyręs
Prie Lathe, Stalo ir Rankų Darbo
G. & H.
MACHINE WORKS, Inc.
576 Johnson Avenue
Brooklyn, N. Y.
EVergreen 7-0439
(35)

Washington. — Prezid. Trumanas siūlė paskirti $450,000,000 kolegijoms.

GERI PIETŪS!
Kada norite gerų pietų, kreipkitės į
Lorimer Coffee Shop
Frank Domikaitis
Savininkas
417 Lorimer Street
Laisvės Name
Brooklyn, N. Y.
Kvepiančiai keptos ir virtos mėsos valgiai. Taipgi daržovių ir pieninių valgių gražus pasirinkimas.

Matthew BUYAUSKAS
Laidotuvių Direktorius
Liūdnoje valandoje simpatiškai ir asmeniškai patarnauja už prieinamą atlyginimą.
Moderniškai įrengtos Koplyčios
426 LAFAYETTE ST.,
Newark 5, N. J.
Tel. MArket 2-5172

BAR & GRILL
LIETUVIŠKA ALUDĖ
DEGTINĖ, VYNAS ir ALUS
Kanados Black Horse Ale
JOSEPH ZEIDAT
411 Grand St.
Brooklyn, N. Y.

GREEN STAR BAR & GRILL
LIETUVIŠKAS KABARETAS
Kas nori gražiaai laiką praleisti, pasilinksminti ir pasišokti, užeina pas "Green Star Bar and Grill," nes žino, kad visados bus patenkinti.
ATEIKITE PASIMATYTI SU GIVIAIS.
Geriausias Alus Brooklyne
PARĖ KIEKVIENĄ ŠEŠTADIENĮ
459 GRAND STREET — BROOKLYN, N. Y.
(Skersai nuo Republic Teatro) — Telefonas EV. 4-8698

LINKSMUMAS DIENOS PIETUOSE
Valgykite Pietus pas
HAPPY DAYS RESTAURANT & BAR
426 South 5th St., Brooklyn, N. Y.
PIETŪS 60c. Iš 5-ių patrovų | VAKARIENĖ 85c Iš 7-ių patrovų
VAKARIENĖ ŠEIMAI IŠ DVIEJŲ
8-ių Patrovų Gerai Suderinto Valgio $1.60
Tai vieta, kurioje jūs jausitės kaip namie. Viskas patogu ir malonu. Mandagus patarnavimas.
Kiekvieną šeštadienį įvyksta puota, pasivaišinimas bei parė. Prašome užeiti pasilinksminti. Nesigailėsite.
Salę išnuomuojame dėl puotų, pokilių, krikštynų, parių, vestuvių. Žemos kainos už viską.
Valgiais ir gėrimais aptarnaujame žemom kainom.

August Gustas
BELTAIRE FLORIST
Lietuvis Kvietkų Pardavėjas
6762 FOURTH AVE., BROOKLYN 20, N. Y.
(kamp. 68th St.)
Atsitikime varduvių, sukakčių, sirgimų, šermenų ir tt., telefonuokite
SHoreroad 8-9330
Ir Gustas jums tuojau pristatys gėlių bukietą ar vainiką, ko jūs reikalausite.
Specialistai Pritaikymui
Šermenims, Vestuvėms ir Bankietams
Užsakymus taipgi galima priduoti per PAUL GUSTAS FUNERAL HOME, Inc., 354 Marcy Ave., Brooklyn, N. Y.

Paul Gustas Funeral Home,
INC.
354 MARCY AVENUE, BROOKLYN 6, N. Y.
Skersai gatvės nuo Armory
LIETUVIS LAISNIUOTAS GRABORIUS
Telefonuokite dieną ar naktį
EVergreen 7-4774
Naujai išdekoruota šermenų koplyčia, kur šeimos patogiai gali atiduoti paskutinę pagarbą savo mylimiesiems, prakilniuose namuose be ekstra išlaidų.
Du kambariai šermenim, didelis puikiai įruoštas kambarys pasikalbėjimam ir parūkymui.
Asmeniški aptarnavimai suteikiama šeimom sulyg pareikalavimo. Mūsų telefonas niekad nemiega.

F. W. Shalins
(SHALINSKAS)
Funeral Home
84-02 Jamaica Avenue
Opposite Forest Parkway
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves
$150
Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto.
Tel. Virginia 7-4499

LITUANICA SQUARE
RESTAURANT
Steven Augustine & Frank Sanko
SAVININKAI
PUIKIAUSIA LIETUVIŲ RESTAURACIJA BROOKLYNE
PAUKŠTIENOS PIETUS SEKMADIENIAIS
Kiekvieną dieną yra didelis pasirinkimas visokių valgių
ATDARA DIENĄ IR NAKTĮ 7 DIENAS SAVAITĖJE
282 UNION AVE. — BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9612

RONKONKOMA 8634
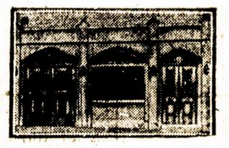
TELEPHONE STAGG 2-5043
MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
Laisniuotas Graborius
Liūdėsio valandoje kreipkitės pas mus
Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą.
Puikiai Įrengtos Dvi Koplyčios, Duodamos Mylimiems Pašarvoti Dovanai
660 GRAND ST. — BROOKLYN, N. Y.

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Antanas Vadapalas Rašo iš Vilniaus

Nauj. Anglijos ir Brooklyno pažangiajai visuomenei buvęs geras pažįstamas Antanas Vadapalas išvyko iš Amerikos 1921 metais. Jis išvyko su kaikuriais b r o o k l y niečiais kriaučiais. Tūli jų Tarybų Sąjungoje pasiliko, o kiti išvyko į Lietuvą arba grįžo į Ameriką.

A. Vadapalas pasiliko Tarybų Sąjungoje ir dirbo sunkiai; dirbo ir mokėsi. Šiuo metu, aišku, jis gyvena Vilniuje ir ten yra ligi kaklo įsitr·:kęs į darbą.

Šiomis dienomis d. Vadapalas parašė R. Mizarai laišką, kuriame tarp kitko pažymi:

"Kviečiu jus atvažiuot į Lietuvą sekantį pavasarį. Pamatysit Merkinę, pasilsėsit mano vasarnamyj. Per visą paskutinę vasarą dažnai atvažiuodavo pas mane drg. Žalionis-Pranskus. Turiu sodą, daržėlį; vasaros laike mano sode ir darže užauga daug obuolių ir skanių daržovių. Mieste taipgi turiu butą iš trijų kambarių. Drg. Žalionio padėtis gerėja, turi gerą butą. Važinėja jis po Lietuvą ir skaito lekcijas. Mes visą laiką dažnai sueinam.

Labai geistina būtų, kad draugas paieškotumėt, kur randasi mano sesuo Ona Matuzevičienė-Mathus. Jeigu dar yra gyva, tai gal bus Bostone. Jos buvusis vyras Jonas Matusevičius mirė 1946 m. Noriu pranešt, kad mūsų seserys Salomėja ir Izabelija yra dar gyvos, o mūsų tėvynė Vabalninkai labai vargingai gyvena; trobos, dar mūsų tėvų pastatytos, ant tiek suseno ir apgriuvo, kad net gėda pažiūrėt. Labai prašau jūs pranešt man, kur randasi mano sesuo.

Jūsų senas draugas,
A. Vadapalas.

Vilnius, 26-XII-47.

Garnys Aplankė Jaunojo Linkaus Šeimą

Gerai žinomo Antano Linkaus, jaunojo, šeimą aplankė garnys. Tai įvyko praeitą sekmadienį. Alena Linkuvienė pagimdė sūnų ir šiuo metu ji su naujagimiu yra Williamsburg Maternity ligoninėje, kampas DeKalb ir Bushwick gatvių. Šis garnio apsilankymas jaunųjų šeimoje yra jau ketvirtas: Antanas su Alena jau turi dvi dukteris ir dabar jau du sūnus. Dukterų vardai: Dolores Ann ir Jean Marie, o sūnų: Anthony Joseph ir George Paul.

Ant. Linkus, jaunasis, yra buvęs Lietuvių Amerikos Piliečių Klūbo sekretorius; jis uoliai darbuojasi visuomeniniame lietuvių judėjime.

Vanduo Subvėje

Praėjusį antradienį apatiniame geležinkelyj (subvėje) po Lexington Ave. prasiveržė vanduo ir sulaikė traukinių judėjimą net keturioms valandoms. Virš milijonas žmonių dėl to turėjo nukentėti, t. y., nesuspėjo laiku nuvykti į jiem reikiamas vietas.

Sako: Laivynas Padės New Yorkui

Jungt. Valstijų laivyno sekretoriaus padėjėjas Andrews pareiškė, kad iš laivyno rezervų būsią galima duoti New Yorko miestui kūrui aliejaus.

Kiek iš tikrųjų bus duodama, dar nežinoma.

Užėjus šalčiams New Yorko miestas šiemet sunkiai nukentėjo, nes žmonės negali gauti aliejaus kūrui.

Laisvės

BAZARAS

Įvyks Penktadienį, Šeštadienį, Sekmadienį ir Pirmadienį

VASARIO 20, 21, 22 ir 23, 1948

February 20, 21, 22 & 23

Tai bus George Washington Gimtadienio šventėje

Grand Paradise Salėje

318 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Toje pačioje vietoje, kur budavo anksčiau.

Visi rengkimės bazarui, rūpinkimės dovanomis, nes laikas trumpas. Visi be agitacijos rūpinkimės, kad bazaras pavyktų, rūpinkimės, kad mūsų dienraštis turėtų pelno.

Visas 4 Dienas Šokiams Gros Gera Orkestra

Penktadienį pradžia 7 v. v. Šeštadienį bazaras prasidės 4-tą val. po pietų, muzika nuo 7-tos valandos.

Sekmadienį ir pirmadienį bazaras prasidės 4-tą val. po pietų, muzika nuo 6-tos val. vakaro.

Laisvės Bazaras Įvyks

Buvome manę šiuom tarpu bazaro neturėti. Tačiaus su sale jau iš anksčiau turime padarę kontraktą ir atšaukti bazaro negalime. Todėl bazaras įvyks.

Jis bus keturias dienas, George Washington gimtadienio šventėje — vasario (Feb.) 20, 21, 22 ir 23 dienomis, Grand Paradise salėje, 318 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Visi suskubinkime prirengimui bazaro! Rūpinkimės dovanomis, stenkimės, kad bazaras pavyktų. Supraskime, kad tik dvi savaitės laiko beliko iki bazaro. Turime skubiai rengtis.

Bazarai mūsų dienraščiui yra svarbus dalykas, stambių įplaukų dalykas. Šiemet labiau negu bet kada turime rūpintis finansine parama savo dienraščiui. Smarkus kainų kilimas ant visko slėgia mūsų dienraštį. Turime dėti daug pastangų, kad pavyktų mūsų dienraščio parengimai.

Laukiame bazarui dovanų iš visos Amerikos. Prašome visų dienraščio entuziastų skubiai siųsti bazarui dovanas pinigais ir daiktais.

Aišku, jog visi suprantate padėties rimtumą ir stosite į talką savo dienraščiui be didelės agitacijos. Dėl platesnių informacijų prašome pasiskaityti bazaro skelbimą.

Laisvės Admin.

Savaitinė Pamoka

APIE ATSKIRIMO ŽENKLUS
(Iš A. Montvido vadovėlio)

Sakiniai susideda iš tikrųjų ir pridedamųjų sakinių. Sakiniai be pridedamųjų sakinių vadinasi paprastais sakiniais; sakiniai su pridedamaisiais sakiniais vadinasi sudėtiniais sakiniais.

Pavyzdžiui:—Aš einu gulti (yra paprastas sakinys). Aš einu gulti, nes jau naktis prisiartino (yra sudėtinis sakinys, kuriame randasi du sakiniu).

Sudėtiniai sakiniai gali turėt vieną arba daugiau tikrųjų ir pridedamųjų sakinių.

Tikruoju sakiniu vadinasi tas, kuriame yra aptariamasis daiktas ir aptarimas. Aptariamuoju daiktu vadinasi tas žodis sakinyj, apie kurį kas nors kalbama, o aptarimu—tas žodis, kuris parodo, kas tas aptariamasis daiktas yra, kokis jis, ką jis daro, arba ką su juo daro.

Pavyzdžiui:—Jis eina žuvauti. (Čia kalbama apie jį, todėl jis yra aptariamasis daiktas. Kas apie jį kalbama? kad jis eina. Todėl "eina" bus aptarimas.)

Nesigilinant toliau į sintaksį, einame prie dalyko. Mums svarbu buvo parodyt, kad sakiniai būna ne tik paprasti, o ir sudėtiniai. Kad atskirti vieną sakinį nuo kito sudėtiniam sakinyj, yra vartojamos taip vadinamos sąjungos, o kitur tik ženkleliais atskiria. Atskirimo ženkleliai yra šitie , ; : — . Mes čia kalbėsime apie dvitaškį, t. y. šitokį : ženklelį.

Dvitaškis statosi gale tikrojo arba pridedamojo sakinio, jeigu neišvengtinas yra to sakinio aiškesnis perstatymas. Trumpiau tariant, — jei po sakinio seka jo paaiškinimas, tuomet prieš paaiškinimą reikia statyt dvitaškį.

Pavyzdžiai:—Jonas padarė viską: ir malkas sukapojo, ir pečių užkūrė, ir pats gulti nuėjo. Karas pralaimėtas: kareiviai išmušti ir tvirtovės paimtos. Negerk šito alaus: nuodų jame yra. Prastas oras buvo: snigo, lijo ir vėjas pūtė.

Kaip matote, po kiekvieno sakinio, kaip tik toliau seka paaiškinimas, statosi dvitaškis. Daleiskime, pirma sako, kad prastas oras buvo, o paskui aiškinama, iš ko tas prastumas susidėjo (snigo, lijo ir vėjas pūtė).

Praėjusį antradienį iškilo smarkus gaisras tarp 1195 ir 1197 Atlantic Ave., Brooklyne. Begesinant ugnį devyni gaisragesiai tapo sužeisti. Finansinių nuostolių padaryta apie už $85,000.

Ryžtasi Suvaržyti "Moterų Judėjimą"

New Yorko miesto tarybon yra įneštas sumanymas, kuriuo ryžtamasi suvaržyti "moterų judėjimas saliūnuose." Jei tasai sumanymas bus padarytas įstatymu, tai moterims nebus leista vienom (be vyrų palydovų) gert' alkoholinius gėrimus.

Sumanytojas tokio įstatymo yra Joseph T. Sharkey.

Tačiaus prieš šį sumanymą griežtai išstojo miesto tarybos narė Bertha Schwartz. Ji šitaip samprotauja: Jeigu saliūnai yra nepadorios įstaigos, kur vienom moterim negalima įeiti ir išsigerti, tai saliūnus geriau visai uždaryti.

Scena iš veikalo "OPEN SECRET," kuris vaidinamas Gotham Theatre, ant Broadway.

Daugiau Sniego!

Trečiadienio rytą ir vėl pratrūko dangus ir paleido daugiau sniego, tarytum jo šiemet nebūtų užtekę.

Visa tai labai sunkina susisiekimą, nes gatvėse (ypačiai Brooklyne ir Queensėje) dar tebestovi kalnai sniego, kurį privertė prieš vieną mėnesį.

Šiemet žiema New Yorke yra labai rūsti.

PRANEŠIMAS

RICHMOND HILL IR E. NEW YORK, N. Y.

LDS 13 kp. ir ALDLD 185 kp. susirinkimai dėl tam tikrų priežasčių neįvyks. Susirinkimai bus kitą mėnesį. Tėmykite dienraštyje dienos pranešimą. — M. Klimas, sekr. (28-29)

Susirinkimas

BROOKLYN, N. Y.

Vasario 5 d. Laisvės Svetainėj, 427 Lorimer St., įvyks LDS pirmos kuopos metinis susirinkimas. Šiame susirinkime kuopos valdyba raportuos iš praeitų metų veiklos ir finansų stovio. Taipgi, šiame susirinkime nominuosime kandidatus į LDS Centro Tarybą. Kaipo metiniame susirinkime turėsime ir daugiau svarbių tarimų padaryti dėl LDS gerovės. Taigi, visi nariai atsilankykite. Taipgi nepamirškite, kad dabar LDS vajus dėl naujų narių įrašymo, tai pasistengkite ir naujų narių atsivesti. Pradžia 7:30 val. vak. — M. Stakovas, prot. sekr.

Stanley
ZUBAVIČIUS
TAKSŲ
Akountentas

111 Ainslie St.,
Brooklyn, N. Y.

Telefonas EV. 4-3049

Kas Vakarą Nuo 7 val.

Šeštadieniais ir sekmadieniais ištisą dieną.

Jurgiai Sako: Turėsime Puikų Balių

Vasario 7 dieną (šeštadienį) Šv. Jurgio Draugija ruošia šaunų balių, kuris įvyks Grand Paradise salėje, Brooklyne.

Su kuriais Jurgio Draugijos veikėjais teko kalbėtis, visi pareiškia, jog balius bus vienas geriausių.

Balius prasidės 7:30 val. vakaro ir jame gros net du Antano Pavidžio orkestrai.

Majoras Reikalauja $84,500,000

New Yorko miesto majoras O'Dwyer reikalauja, kad valstijinė valdžia duotų miestui $84,500,000 visokiom išlaidom padengti. Jis savo reikalavimą remia tuo faktu, kad New Yorko miesto piliečiai taksais sumoka valstijos iždan milžiniškas pinigų sumas, bet iš tų sumų labai mažai tenka miestui visokioms visuomeninėms išlaidoms padengti.

Beje, majoras priminė, jog šiemet miestaviems darbininkams algos nebus kapojamos.

DIDĖJA PIRKIMAI IŠMOKESČIAIS

Washington. — Praeitą gruodžio mėnesį amerikiečiai pirko išmokesčiais už $423,000,000 daugiau daiktų, negu vidutiniai.

Viso yra išmokesčiais užpirkta $13,368,000,000 daiktų.

Sužeistas

Pirmadienio vakarą, eidamas iš valgyklos, Frank Zailskas buvo užgautas gasolino troku (sunkvežimiu). Zailskas dabar randasi Kings County ligoninėj su sulaužyta koja (koja gipse). Jį galima lankyti trečiadieniais nuo 1 iki 2 val. dieną ir sekmadieniais nuo 1 iki 2 dieną. Jis randasi Ward A-32.

Iš amato Zailskas yra kriaučius, dirbo pas Atkočaitį. Linkime jam greitai pasveikti.

Adam V. Walmus, D.D.S.
DAKTARAS-DENTISTAS

VALANDOS:
9 A. M. — 12 N; 1 — 8 P. M.
Išskiriant trečiadienį ir sekmadienį.

650—5th Ave., kamp. 19 St.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. SOuth 8-5569

LIETUVIŠKA BEAUTY SHOP

Moksliniai atgaivinama oda, neveiklumą, sausumą prašalinant, plaukų slinkimo sulaikymas, plaiskanavimo prašalinimas ir atauginimas plaukų.

Pergarbaniuojame ant jūsų seno permanent be plaukų laužymo ar bi kokio kirpimo.

Bile moteriškė, norinti atrodyti nuo 10 iki 15 metų jaunesnė, turėtų užeiti dėl mokslinio atjaunėjimo patarnavimo.

Leslie Beauty Shoppe
148 MONTAGUE ST.
Boro Hall, Brooklyn, N. Y.
Telefonas TRiangle 5-3983.

Joseph Garszva
Undertaker & Embalmer
Manager
JOHN A. PAULEY
Licensed Undertaker
231 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVergreen 8-9770

Brooklyn, N. Y.
BALIUS
RENGIA ŠV. JURGIO DRAUGYSTĖ
ŠEŠTADIENĮ,
VASARIO 7 FEBRUARY
Grand Paradise Salėse
318 Grand St., kamp. Havemeyer St.
Pradžia 7:30 v. v. Įžanga 60c (su taksais)
ŠOKIAMS GROS
Antano Pavidžio Dvi Orkestros
Gros lietuviškus ir amerikoniškus šokius
Rengimo Komisija kviečia vietinius ir iš apylinkės dalyvauti, smagiai praleisti laiką.

Egzaminuojam Akis, Rašome Receptus
Darome ir Pritaikome Akinius

Drs. Stenger & Stenger
Optometrists
394-398 Broadway
Brooklyn, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

Fotografas
Traukiu paveikslus familijų, vestuvių, kitokių grupių ir pavienių.

Iš senų padarau naujus paveikslus ir krajavus sudarau su amerikoniškais. Reikalui esant ir padidinu tokio dydžio, kokio pageidaujama. Taipogi atmaliavoju įvairiom spalvom.
JONAS STOKES
512 Marion St., Brooklyn
Kampas Broadway ir Stone Ave., prie Chauncey St., Broadway Line.
Tel. GLenmore 5-6191

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
GERAI PATYRĘ BARBERIAI

GYDYTOJAS
S. S. Lockett, M. D.
223 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Valandos: 1—2 dienom, 6—8 vakarais
Ir Pagal Pasitarimais.
Telefonas EVergreen 4-0203

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. A. Petrika
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
Valandos: 9—12 ryte, 1— 8 vakare
Penktadieniais uždaryta.

Peter Kapiskas
Peter KAPISKAS
BAR & GRILL
Degtinės, Vynai ir Alus
RHEINGOLD
BEER & ALES
★
32 Ten Eyck St.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8174

Man's BULOVA...richly styled ...always accurate and dependable. $52.50

Lady's BULOVA . . . modern beauty in every trim line . . . 17-jewels. $33.75

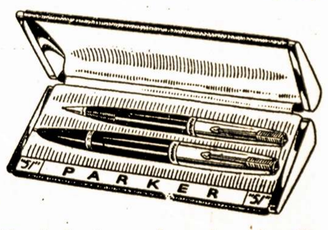
Graži įvairybė kostumiškų džiulerių. Suknelėm setai Elgin — American išdirbimo, Laikrodžiai Longines, Bulova, Gruen, Hamilton, Benrus, etc. Vėliausių madų Moterų ir Vyrų Daimontiniai žiedai.

Atlikite savo pasirinkimą dabar. Rankpinigiai jums palaikys by kurį daiktą iki Kalėdų.

Linksmų Kalėdų ir Laimingų Naujų Metų visiems mūsų Patronams!

Now is the time to choose the perfect gift . . . a Parker "51" pen and matching pencil. The demand will be great . . . so avoid disappointment . . . choose tomorrow!
$17.50

ROBERT LIPTON
Jeweler
701 Grand St., arti Graham Ave., Brooklyn